

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

INFORME DE VULNERABILITAT SOCIAL AL BAGES 2024

SERVEI D'INCLUSIÓ
SOCIAL I CONVIVÈNCIA
NOVEMBRE 2025

Redacció

Andreu Camprubí i Trepat

El Risell, Sccl

Sara Casajuana Costa

Tècnica del Servei d'Inclusió Social i Convivència
del Consell Comarcal del Bages

Nadia Abarkan Barrera

Tècnica del Servei d'Inclusió Social i Convivència
del Consell Comarcal del Bages

Roser Nin Blanco

Tècnica del Servei d'Inclusió Social i Convivència
del Consell Comarcal del Bages.

Finançament

Amb el suport de la fitxa 52 del Contracte
Programa del Departament de Drets Socials i
Inclusió de la Generalitat de Catalunya.

Índex

Introducció.....	5
Marc teòric sobre exclusió social.....	6
Metodologia.....	6
Indicadors demogràfics.....	7
Població gran i població jove.....	7
Envel·liment de la població.....	10
Població estrangera.....	12
Indicadors econòmics.....	13
Renda.....	13
Renda garantida de ciutadania (RGC).....	16
Pensions.....	19
Indicadors laborals.....	22
Contractació per sexe i edat.....	22
Taxa d'atur i prestació per desocupació.....	25
Indicadors residencials.....	29
Tendències del mercat residencial al Bages.....	29
Habitatges amb protecció oficial (HPO).....	31
Indicadors formatius.....	32
Segregació escolar i desigualtat educativa.....	34
Alumnes residents i formació d'adults.....	36
Abandonament escolar prematur.....	37
Indicadors socio-sanitaris.....	38
Població adolescent (12-18 anys).....	40
Indicadors relacionals i de ciutadania.....	41
Dades sobre la resposta per part dels serveis del Consell Comarcal del Bages ...	43
Serveis socials bàsics.....	43
Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.....	45
Servei de Primera Acollida.....	48
Servei d'Informació i Atenció a la Dona.....	50
Servei d'Atenció Integral.....	50
Oficina de Rehabilitació i Habitatge.....	53
Unitat de Joventut.....	57
La Xarxa d'Observació.....	57

Introducció

El segon *Informe de vulnerabilitat social* al Bages ha estat elaborat per l'**Oficina Tècnica d'Acció Comunitària Inclusiva** (OTACI), que pertany al Servei d'Inclusió Social i Convivència del Consell Comarcal del Bages. Concretament, l'informe s'ofereix en el marc de l'**Observatori de l'Exclusió Social del Bages**, eina que s'ha creat per proporcionar informació rigorosa, crítica i de qualitat de forma periòdica, sobre la vulnerabilitat i l'exclusió social a la comarca mitjançant l'anàlisi de dades, la identificació de factors clau, les causes i les conseqüències. Aquesta informació ha de resultar d'utilitat a totes les persones vinculades a la presa de decisions i la planificació, tant d'àmbit polític com tècnic. També ha de proporcionar reflexió estratègica general i propostes per detectar noves problemàtiques, situacions d'exclusió i situacions de millora.

Les funcions de l'oficina s'emmarquen, entre d'altres, en l'eix 0 del **Pla d'acció comunitària per a la inclusió social del Bages** (PLACI) i són incorporar l'acció comunitària inclusiva de forma transversal i oferir suport als ajuntaments i al Consell Comarcal per prendre decisions gerencials i polítiques. En definitiva, que serveixin per impulsar l'estratègia comarcal d'inclusió social amb l'objectiu d'aconseguir una comarca amb més cohesió social i teixit comunitari.

Per a l'elaboració de l'informe ha estat imprescindible la participació dels professionals de l'Àmbit d'Atenció a les Persones del Consell Comarcal del Bages, tant d'aquelles figures que integren l'**Espai Estratègic de Coordinació**, com les que participen en la **Xarxa d'Observació**.

Aquest és el segon informe de vulnerabilitat de l'Observatori, amb dades de 2024. La intenció és que aquesta informació es vagi actualitzant de forma periòdica a fi i efecte de disposar d'una visió longitudinal de la realitat sobre la vulnerabilitat social a la comarca.

Marc teòric sobre exclusió social

L'**exclusió social** es pot definir més en termes de procés —que afecta de forma canviant les persones i grups de població al llarg del temps— que en termes de condició social. Com a conseqüència, per analitzar-la i tractar-la cal fer un salt i deixar enrere l'enfocament estàtic tradicional. Cal, doncs, situar-nos en un escenari més dinàmic que descriu l'exclusió social **com a procés** que afecta les persones en qualsevol moment de la seva trajectòria vital i que, per tant, pot ser canviant en el temps i objecte d'intervenció per part de les polítiques d'inclusió social.

D'altra banda, cal també tenir en compte com el concepte d'exclusió social interacciona amb el concepte de **vulnerabilitat social**, en tant que aquest darrer caracteritza les múltiples situacions de precarietat en què es poden trobar les persones i que es poden transformar en exclusió social si s'agreugen les circumstàncies o se n'hi acumulen d'altres. En aquest sentit, el terme d'exclusió social s'aplica sobre els **criteris bàsics de la diversitat i la intensitat de factors de vulnerabilitat**, i es refereix a un fenomen multidimensional i polièdric, manifestat i definit, com hem apuntat, més en termes de procés que d'estat, i que respon a les lògiques de producció i reproducció de les desigualtats que imperen les societats occidentals.

Els principals factors de risc i de vulnerabilitat es poden classificar en àmbits diferents per mostrar la complexitat, la multifactorialitat i la interrelació en els processos d'exclusió social. Definim primer els **set àmbits d'exclusió social** que considera la perspectiva teòrica i que es mostren en la taula següent per, a continuació, aprofundir en els factors de risc que s'identifiquen en cadascun d'ells, i en els eixos de desigualtat que actuen transversalment en aquestes situacions.

Taula 1. Àmbits d'exclusió social. 2012

Àmbit econòmic	Nivell d'ingressos econòmics
Àmbit laboral	Situació en el mercat de treball
Àmbit formatiu	Nivell d'estudis, coneixements i habilitats (capital formatiu)
Àmbit social i sanitari	Nivell de salut que pot tenir conseqüències en la vida social
Àmbit residencial	Situació de tinença de l'habitatge principal, capacitat de fer front a les despeses de la llar i condicions d'habitabilitat
Àmbit relacional	Intensitat de les relacions en l'àmbit familiar, el veïnal i el comunitari
Àmbit de ciutadania i participació	Garantia dels drets civils i participació en la societat

Font: Plans locals d'inclusió i cohesió social. Guia metodològica revisada. Diputació de Barcelona

Identificats els principals factors d'exclusió social en cada àmbit, el plantejament de l'anàlisi també ha de tenir en compte que aquests factors s'han d'analitzar considerant els eixos de desigualtat que actuen de forma transversal en totes les dinàmiques d'exclusió social: el gènere, l'edat i la procedència o l'ètnia. Aquests eixos de desigualtat no constitueixen factors d'exclusió, sinó que situen les persones en posicions de més o menys fragilitat en situacions de ruptura vital.

Metodologia

Aquest informe, d'una banda, s'ha elaborat a partir de la cerca i el tractament de **dades estadístiques extretes de fonts secundàries** i, de l'altra, s'ha treballat en estreta col·laboració amb els diferents serveis del Consell Comarcal que han facilitat **documentació i memòries**. Les dades que s'hi presenten no es poden

trobar en el format que apareixen en la font original, ja que han estat tractades per tal d'obtenir-ne informació més acurada i comparable. Molts indicadors han estat creats *ad hoc* per a aquest document mitjançant informació accessible. Les fonts han estat diverses, tant de registres públics de diversos organismes com dels serveis específics del Consell Comarcal. Al llarg de tot el document s'indica la font de les dades presentades.

La **selecció d'indicadors** s'ha fet per posar l'accent en les situacions i els factors de vulnerabilitat. Tot i que n'hi ha un nombre rellevant, s'ha cercat avançar en una lògica de simplicitat. Per això s'han reduït els indicadors de servei, que no aporten tant una visió de la realitat social, sinó del desenvolupament dels serveis més vinculats a qüestions relatives a la disponibilitat de recursos del Consell Comarcal que no pas a la realitat social de la comarca. No s'hi han incorporat aquells indicadors que no hagin estat actualitzats, com a mínim des de l'any 2022, amb l'objectiu de garantir la màxima fiabilitat i actualitat de les dades.

Al llarg del document es fan servir dues nomenclatures per referir-nos a l'àmbit territorial d'anàlisi. Per una banda, es fa referència a la **comarca del Bages** quan s'inclouen dades respecte a tots els municipis; per l'altra, s'anomena **Àrea Bàsica de Serveis Socials (ABSS) del Bages** quan inclou informació de tots els municipis excepte Manresa. Més enllà del fet que hi ha dades que no poden ser recollides sense les de la capital de comarca, igualment s'ha cregut convenient incloure les de Manresa en alguns casos perquè actuï com a punt de referència, i també per tenir una visió més completa de la realitat comarcal.

D'altra banda, aquest recull de dades quantitatives de múltiples fonts s'ha complementat amb aportacions qualitatives de diversos agents. S'ha constituït l'anomenada **Xarxa d'Observació**: un conjunt de professionals de l'Àmbit d'Atenció a les Persones del Consell Comarcal que per la seva tasca estan presents en diversos espais de participació tècnica i ciutadana i, per tant, tenen un coneixement actualitzat de la situació.

El tractament de dades d'aquest informe diferencia entre dones i homes, atès que la majoria de fonts estadístiques disponibles actualment només ofereixen informació segons una classificació binària del sexe. Es vol deixar constància que aquesta limitació respon exclusivament a la manca de dades més diverses. Tot i això, el document reconeix i posa en valor la diversitat de gènere, i aposta per la inclusió de totes les identitats, amb l'objectiu que, en un futur, la recollida i l'anàlisi de dades reflecteixin de manera més fidel la realitat social.

Indicadors demogràfics

Els indicadors demogràfics no aporten informació sobre la vulnerabilitat *per se*. Les característiques demogràfiques de la població tenen relació amb allò que anomenem eixos de desigualtat. Com s'ha presentat prèviament, l'edat, el gènere, la procedència o l'ètnia són elements que poden agreujar situacions d'exclusió social, però no en són factors per si mateix. A més, aquests elements demogràfics són els que hi ha darrere de moltes situacions de discriminació: edatisme, racisme, masclisme. La **perspectiva interseccional** ens ajuda a comprendre que aquestes discriminacions no actuen soles i que podem ser persones discriminades i/o discriminadores en funció dels contextos.

Les dades que es mostren tot seguit, doncs, no són elements que aportin una dimensió de l'exclusió social a la comarca, però sí que ens aporten una visió de la vulnerabilitat relacionada amb determinats col·lectius que tenen més risc de patir certes situacions de discriminació o desavantatge.

Població gran i població jove

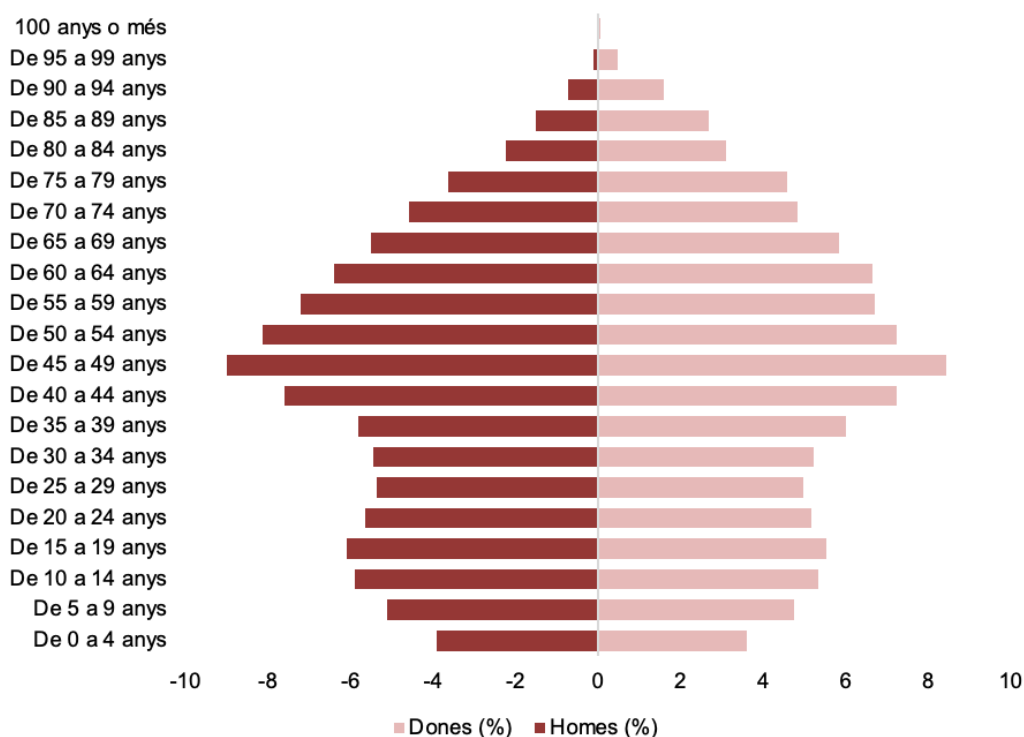
La població del Bages el 2024 és de 183.711 habitants. La capital de la comarca, Manresa, té al voltant de 80.208 habitants; per tant, l'Àrea Bàsica de Serveis Socials del Bages, que inclou 29 dels 30 municipis de la comarca (Manresa té la seva pròpia àrea bàsica), representa un total de 103.503 persones.

La piràmide de població del Bages que s'observa en el gràfic 1 mostra una tendència clara: les franges més concentrades corresponen a les persones d'entre 40 i 60 anys, mentre que la població jove és menys nombrosa i la població gran té un pes creixent. Aquest fet reflecteix una dinàmica evident d'envelliment demogràfic, que no és excloent del Bages. Cal destacar també la baixa taxa de natalitat, evidenciada per l'estretor de la base de la piràmide, corresponent a la població infantil i juvenil.

En aquest context, és previsible que en els propers anys es produeixi un augment de la pressió sobre el sistema de pensions i sobre els serveis socials, fet que obliga a tenir en compte aquesta realitat en el disseny de les polítiques d'envelliment.

D'una banda, la **població més gran de 65 anys** representa el **20,75%** del total de la població bagenca, 0,37 punts percentuals més que l'any anterior (2023) i **1,21 punts percentuals més que la mitjana a Catalunya**. La distribució és desigual entre els diversos municipis de la comarca i oscil·la entre el 30,3% de Sant Mateu de Bages, el 30% de Sant Feliu Sasserra o el 29,2% de Cardona, i l'11,3% de Sant Vicenç de Castellet, el 14,6% de Castellnou de Bages i el 17,18% de Sant Fruitós de Bages, seguit del Pont de Vilomara i Rocafort i Castellgalí, ambdues amb el 18% de la població gran respecte al total de ciutadania. A més, es constata que la **longevitat femenina és superior a la masculina**, especialment a partir dels 70-75 anys. El creixement i la lenta, però progressiva, convergència entre els nivells de l'esperança de vida d'homes i dones han estat els trets més destacables en l'evolució de la longevitat, i han marcat les pautes de la mortalitat. A Catalunya, en el període 2019-2023, l'indicador ha estat de 86,06 per a les dones i 80,6 per als homes.

Gràfic 1. Piràmide de població per sexe i edat quinquennal al Bages. 2024

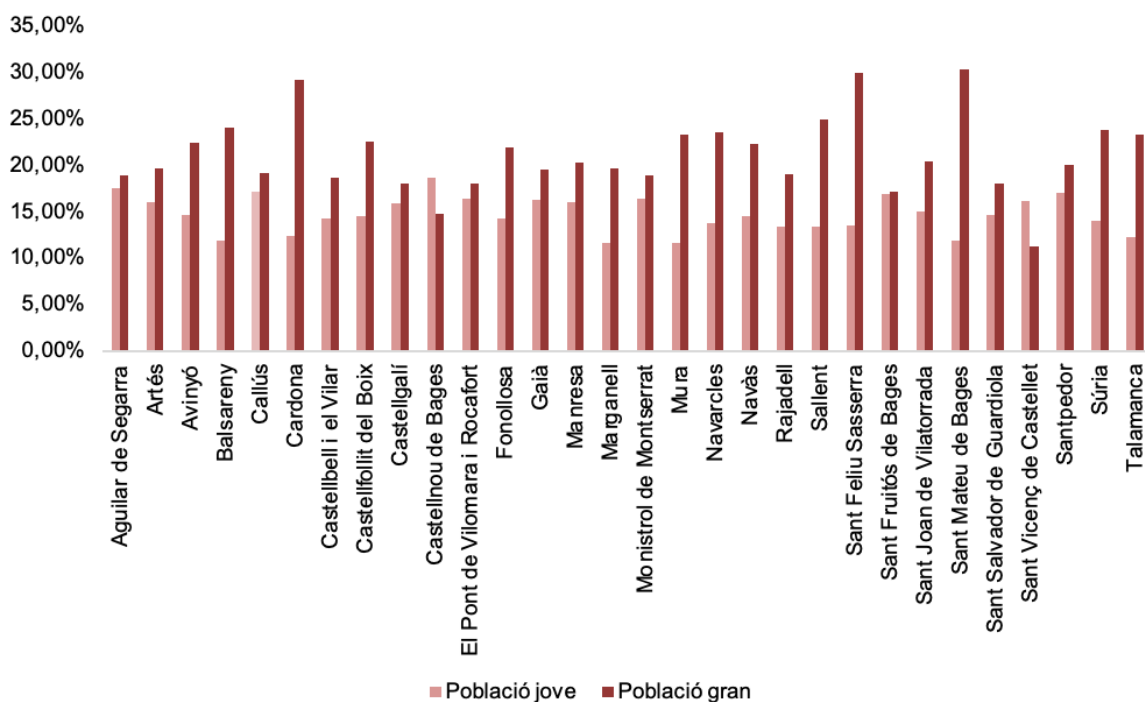
Font: Idescat

D'altra banda, la **població jove (de menys de 15 anys)** representa el **14,33%** del total de la comarca, xifra que suposa 1,83 punts menys que l'any 2023 i 0,47 punts percentuals per sota de la mitjana catalana. A escala municipal, aquesta proporció oscil·la entre el 18,7% de Castellnou de Bages, el 17,5% d'Aguilar de Segarra o el 17,2% de Callús, i l'11,6% de Marganell i de Mura o l'11,9% de Sant Mateu de Bages, seguits de Balsareny (12%) i Talamanca (12,26%). Així doncs, els municipis amb una concentració més baixa de població jove són principalment de menys de 1.000 habitants, amb l'excepció de Balsareny, malgrat que no supera els 3.500. Aquesta tendència pot estar relacionada amb la dificultat d'aquests municipis per atraure noves famílies i amb poca capacitat de retenció de talent jove, factors que accentuen el repte demogràfic.

Pel que fa a la diferència entre població jove i població gran, a la majoria de municipis hi ha un pes més elevat de població gran, amb l'excepció de Sant Vicenç de Castellet i Castellnou de Bages. Per exemple, a Sant Mateu de Bages la diferència arriba als 18,4 punts percentuals, a Cardona és de 16,82 i a Sant Feliu Sasserra de 16,45; també destaca Balsareny, Mura o Sallent, amb desequilibris importants a favor de la població més gran.

En conjunt, aquestes xifres mostren una **tendència a l'envelliment demogràfic, tot i que no es manifesta de la mateixa manera a tots els municipis**: aquells que se situen fora del principal eix estructurador de la comarca (riu Llobregat, C-16) presenten un envelliment més marcat i menys capacitat de renovació demogràfica.

Gràfic 2. Percentatge de població gran i jove sobre el total de la població per municipi de la comarca del Bages. 2024

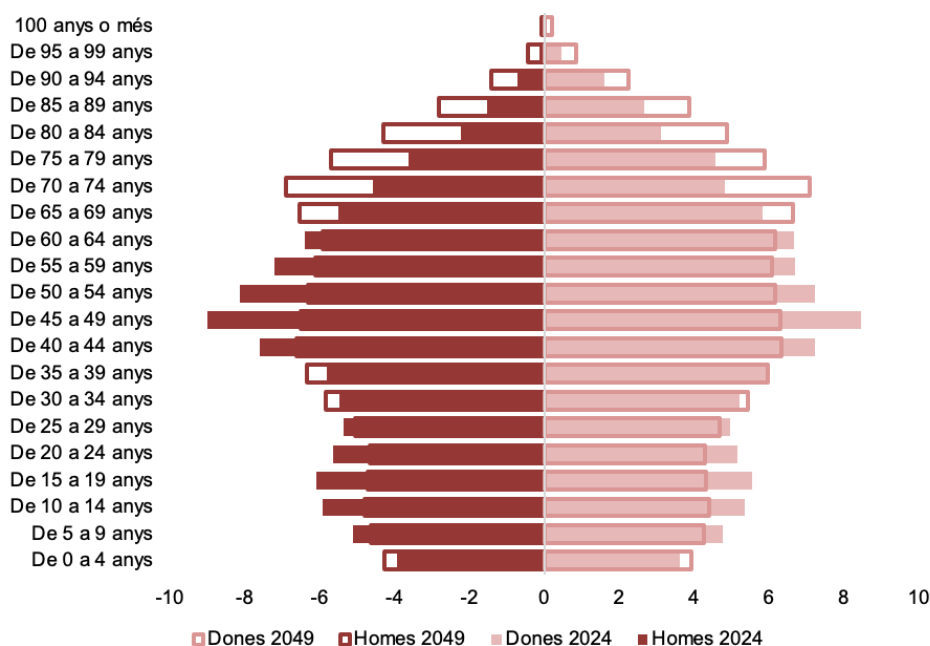

Font: Hermes, Diputació de Barcelona

Pel que fa a les **dades de projecció poblacional de cara al 2049**, es preveu un envelliment notable de la població: els grups de població amb més representació es desplaçaran cap a edats avançades i se situaran majoritàriament entre els 65 i els 80 anys. Així mateix, la població de més de 80 anys experimentarà un creixement significatiu, especialment en el cas de les dones. D'aquesta manera, es reforçarà la tendència a la feminització de la vellesa. El grup d'edat entre els 0 i els 34 anys tindran un pes generacional menor. Aquest fet és causat, principalment, per la baixa natalitat dels últims anys. Per tant, es presenta un **desequilibri generacional** molt evident.

Aquesta situació tindrà conseqüències rellevants tant socialment com econòmicament. D'una banda, la reducció del pes de la població jove i activa podrà afectar l'estructura del mercat de treball i la sostenibilitat del sistema de pensions. De l'altra, l'increment de la població gran, especialment la de més de 80 anys, farà créixer la demanda de serveis sanitaris, d'atenció a la dependència i de suports socials, amb una forta pressió sobre els recursos públics.

Gràfic 3. Piràmide de projecció de la població al Bages el 2049, per grups d'edat i sexe . 2024

Font: Idescat

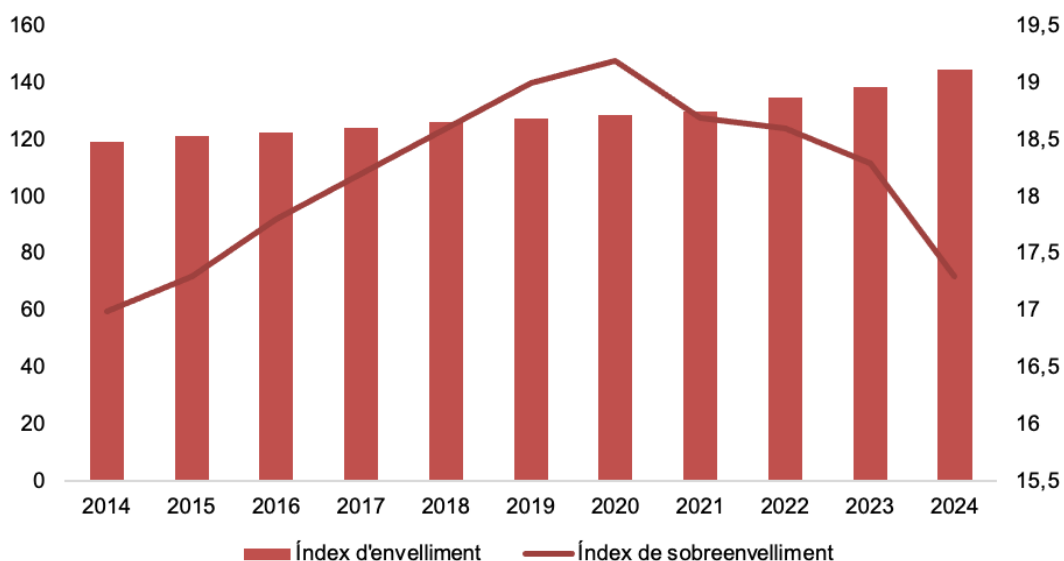
Alhora, l'envelliment no es distribuirà de manera homogènia al territori: els municipis petits i allunyats dels grans nuclis urbans són els més exposats a aquesta dinàmica, fet que pot traduir-se en processos de despoblament, pèrdua de vitalitat comunitària i menys dinamisme econòmic. Així doncs, es posa de manifest una clara **desigualtat entre l'àmbit urbà i el rural dins la comarca**. Les persones grans que viuen en municipis petits disposen de menys serveis: l'ambulatori només obre unes hores, manca de farmàcia, d'entitats bancàries i de comerços, entre d'altres. A més, no hi ha serveis especialitzats en l'atenció a la gent gran. Igualment, la manca de transport i d'altres recursos incrementa el risc de soledat no volguda i d'aïllament social. Per revertir aquesta situació, és clau impulsar polítiques que facilitin l'arrelament de noves generacions, com l'accés a l'habitatge assequible, la creació de llocs de treball, la millora de la connectivitat i un servei educatiu i sanitari de qualitat.

En definitiva, la projecció assenyalava un futur amb un envelliment molt marcat i un desequilibri evident entre generacions, fet que obliga a repensar estratègies per garantir la cohesió social i intergeneracional en les properes dècades.

Envelliment de la població

L'índex d'envelliment, que mesura la relació entre la població més gran de 65 anys i la població d'entre 0 i 15 anys, és de **144,8** a la comarca, gairebé 6 punts percentuals més que l'any anterior i 24 més que el 2014. El municipi de Sant Mateu del Bages és el que presenta un índex d'envelliment més elevat (264,4) i és, com s'ha indicat anteriorment, el que concentra més població gran de la comarca (30,3%). Destaquen altres municipis amb índexs d'envelliment elevats, com Cardona (256,8), Sant Feliu Sasserra (227,2), Mura (216) o Balsareny (212,5), en contraposició a Castellnou de Bages (86,8), Sant Fruitós de Bages (110,6), Aguilar de Segarra (114,6), el Pont de Vilomara i Rocafort (118,7) o Callús (119). Aquestes dades tornen a evidenciar una clara tendència a l'envelliment de la comarca, amb intensitats diferents segons el municipi.

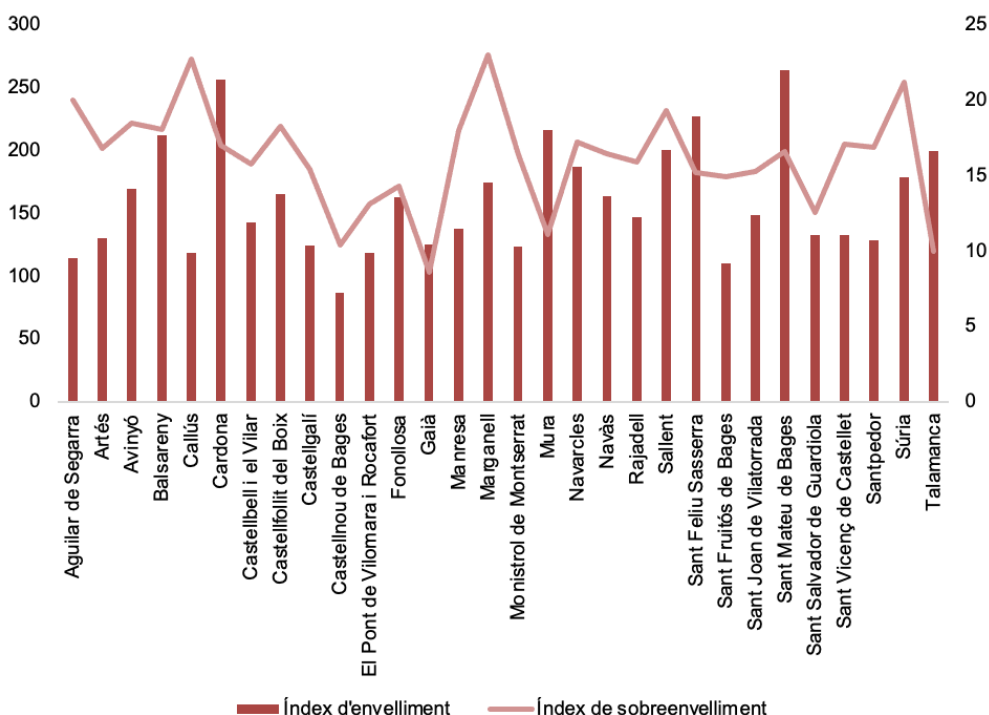
Gràfic 4. Evolució de l'índex d'envelliment i l'índex de sobreenvelliment a la comarca del Bages, 2014 - 2024

Font: Idescat

Pel que fa a l'índex de sobreenvelliment, és a dir, la relació entre la població de més de 85 anys amb la població de més 65 anys, és de **17,3** al total de la comarca. És important esmentar que, respecte l'any anterior, s'ha reduït en 1,45 punts percentuals, i la tendència és aquesta per a la majoria de municipis. Marganell (23) és el municipi amb l'índex més elevat de sobreenvelliment, seguit de Callús (22,7) i Súria (21,2). Per contra, els municipis amb un índex inferior són Gaià (8,6), Talamanca (10) i Castellnou de Bages (10,4).

Gràfic 5. Índex d'envelliment i índex de sobreenvelliment per municipi de l'ABSS Bages, 2024

Font: Hermes, Diputació de Barcelona (padró continu)

Aportacions de la Xarxa d'Observació

L'envelliment i el sobrenvelliment a la comarca constitueixen dos indicadors clau que posen de manifest la necessitat d'invertir en recursos específics per a aquesta població. La soledat no volguda i la manca de suport s'han convertit en problemàtiques creixents entre les persones grans.

Al mateix temps, als espais de participació probablement no hi arriben les persones que més ho necessitarien, ja que moltes tenen dificultats físiques per desplaçar-se o els municipis no disposen d'un transport públic suficient. Cal afavorir la diversitat en els espais de representació i participació de les persones grans.

A més, hi ha persones grans amb trajectòries laborals precàries, que perceben pensions contributives i no contributives insuficients respecte al cost de vida actual, fet que limita la seva autonomia econòmica.

Com a resposta, el personal tècnic destaca la importància de diversificar els recursos per a les persones grans i d'incrementar especialment el servei d'atenció domiciliària als municipis de la comarca, amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida i de garantir el suport adequat a qui més el necessita.

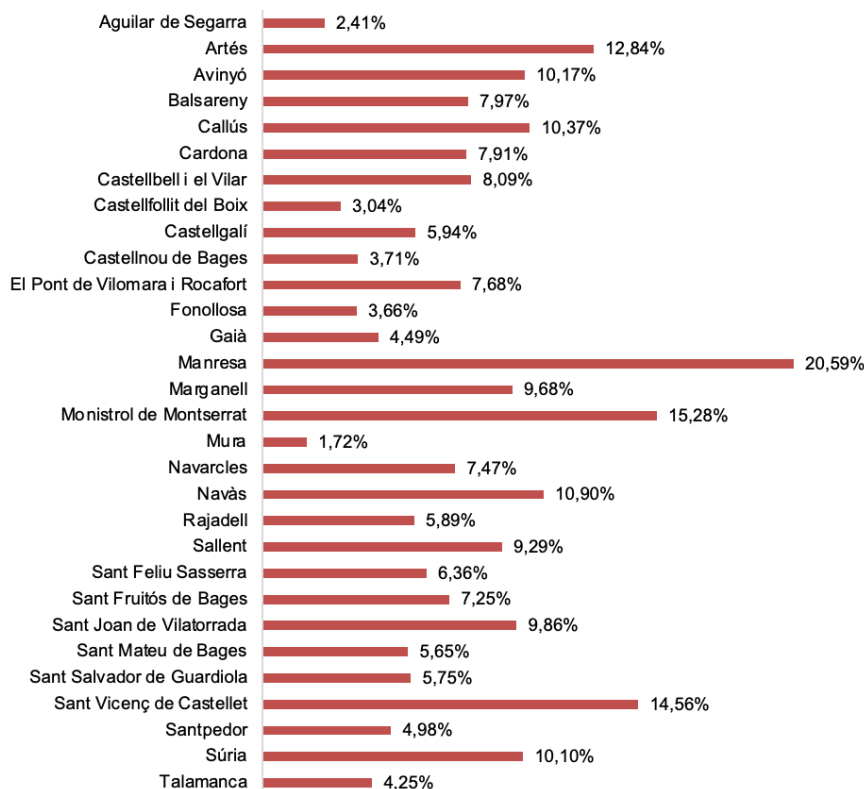
Població estrangera

La **taxa d'estrangeria global** indica la proporció de residents amb nacionalitat estrangera sobre el total de la població. El 2024, la taxa al conjunt del Bages és del **14,06%**, **gairebé 4 punts percentuals menys que la mitjana de Catalunya** (18,02%). En desagregar la dada per municipis, observem com el percentatge varia entre poblacions com Mura (1,72%), Aguilar de Segarra (2,41%), Castellfollit del Boix (3,04%) o Fonollosa (3,66%) i Manresa (20,59%), Monistrol de Montserrat (15,28%), Sant Vicenç de Castellet (14,56%) o Artés (12,84%).

La **variació en la distribució de la població estrangera** reflecteix les diferents dinàmiques demogràfiques i econòmiques dels municipis de la comarca. Manresa concentra el nombre més alt de persones estrangeres, com passa habitualment en les capitals de comarca, ja que disposa d'una oferta laboral, de serveis i de recursos socials més àmplia. Municipis com Monistrol de Montserrat, Sant Vicenç de Castellet o Artés també presenten taxes elevades, gràcies a la seva millor connexió amb els principals eixos de comunicació i a l'activitat econòmica més diversificada.

Per contra, **poblacions petites i eminentment rurals**, com Mura, Aguilar de Segarra, Castellfollit del Boix o Fonollosa, registren percentatges molt menors de població estrangera. Aquesta diferència s'explica per factors com la limitació d'oportunitats laborals, l'escassetat de serveis (especialment de transport públic) i una dinàmica demogràfica d'arrel més estable. En suma, la distribució comarcal de la taxa d'estrangeria mostra la relació directa entre els serveis disponibles i les possibilitats d'inclusió.

Gràfic 6. Taxa d'estrangeria global per municipi de la comarca del Bages. 2024

Font: Hermes, Diputació de Barcelona

De les persones amb **nacionalitat estrangera** a la comarca, el 48,4% és africana, el 16,6% de la resta de la Unió Europea, el 14,6% d'Amèrica del Sud, el 7,3% d'Amèrica del Nord i Central, el 7,2% d'Àsia i Oceania i el 5,9% de la resta d'Europa.

Indicadors econòmics

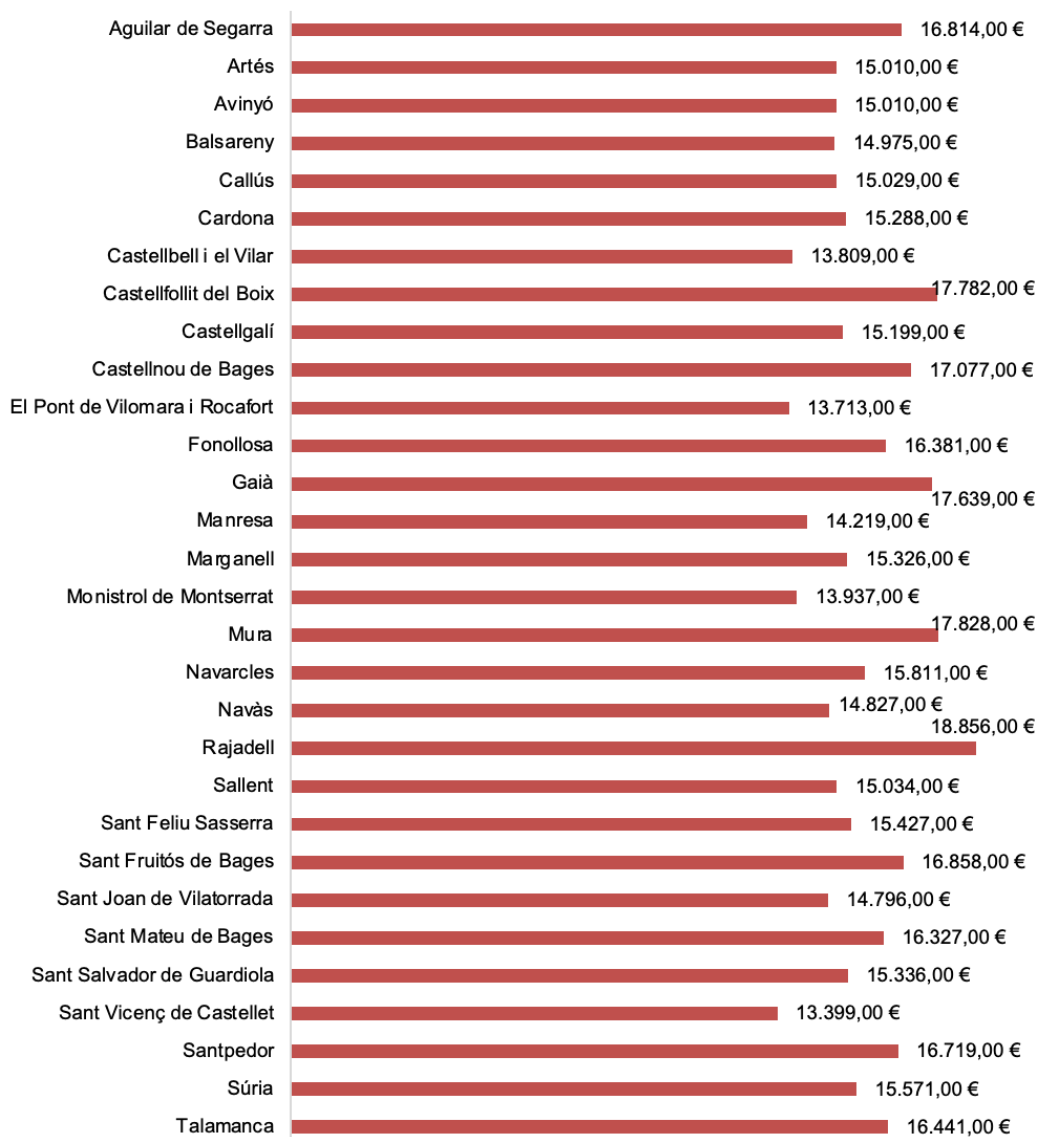
Renda

La **renda mitjana** per persona presenta diferències destacables entre els municipis. Cal recordar que aquesta dada és una mitjana i que, per tant, no indica com està distribuïda entre la població. La **renda mitjana anual bruta** (total de la renda/nombre d'habitants) a la comarca és de **18.114€**, 402 € més que l'any anterior (2023).

Si ens fixem en la **renda mitjana anual neta**, hi ha diferències destacables, que van des de Rajadell com el municipi amb la renda mitjana anual neta més elevada (18.856 €), seguit de Mura (17.828 €), Castellfollit del Boix (17.782 €) o Gaià (17.639 €), fins als municipis amb una renda més baixa: Sant Vicenç de Castellet (13.399 €), Castellbell i el Vilar (13.809 €), Monistrol de Montserrat (13.937 €), Manresa (14.219 €) o Sant Joan de Vilatorrada (14.796 €).

Aquests resultats mostren que els municipis amb una renda més alta són precisament els més petits de la comarca. Això pot estar relacionat amb una **estructura demogràfica més homogènia** i amb la presència significativa de col·lectius amb ingressos elevats o poc dispersos. D'altra banda, els municipis grans solen presentar una renda mitjana menor, probablement a causa d'una gran diversitat interna, amb presència d'àrees de renda alta i també de població amb menys recursos, la qual cosa genera una polarització més marcada dels ingressos.

Gràfic 7. Renda mitjana anual neta per persona per municipi de la comarca del Bages. 2022 (últimes dades disponibles)

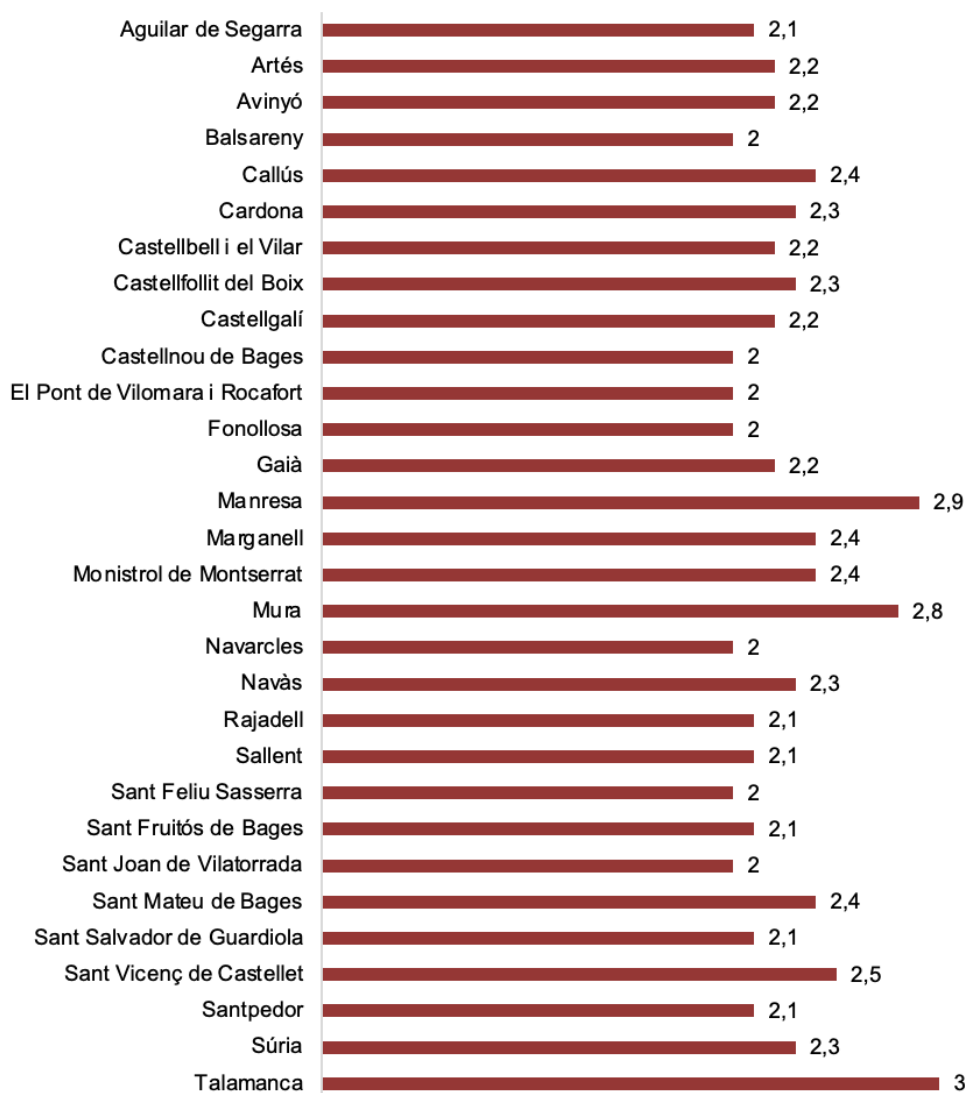
Font: INE

A continuació es presenten dues eines diferents, el P80/P20 i l'índex de Gini, per mesurar la distribució desigual de la renda en un territori concret.

La **distribució de la renda P80/P20** (gràfic 8) s'interpreta com la relació entre la renda mitjana obtinguda pel 20% de la població amb ingressos més alts (quintil més alt), en relació amb la renda mitjana obtinguda pel 20% de la població amb ingressos més baixos (quintil més baix). D'aquesta manera, es mostra la desigualtat en la distribució de la renda, la qual varia entre el 2 i el 3 en funció del municipi: com més alt, més desigualtat. El més elevat correspon a Talamanca (3). Per interpretar la dada, es pot llegir tot afirmant que el grup situat al percentil 80 guanya **tres vegades més** que el del percentil 20, cosa que indica un nivell moderat de desigualtat.

Més enllà de Talamanca (3), els municipis amb més desigualtat pel que fa als ingressos són Mura (2,8) i Sant Vicenç de Castellet (2,5). Els municipis amb ingressos més igualats, d'altra banda, són Balsareny, Castellnou de Bages, el Pont de Vilomara i Rocafort, Fonollosa, Navarcles, Sant Feliu Sasserra i Sant Joan de Vilatorrada (tots amb la ràtio de 2). En síntesi, la comarca presenta desigualtats internes relativament moderades, si bé el focus de desigualtat més accentuada és a la capital i a alguns municipis concrets significativament petits, com Talamanca o Mura.

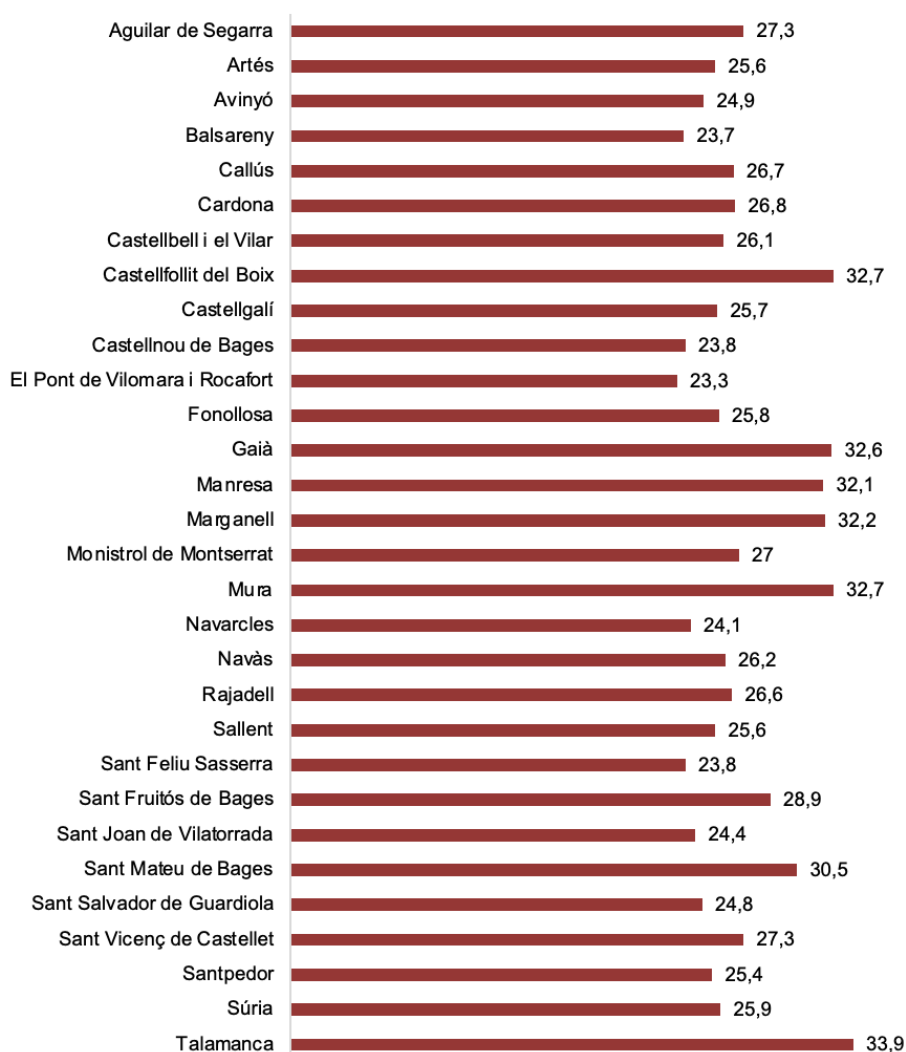
Gràfic 8. Distribució de la renda p80/p20 per municipi de la comarca del Bages. 2022 (últimes dades disponibles)

Font: INE

Pel que fa a l'índex de Gini, l'indicador agafa el valor 0 en cas d'equitat perfecta, i el valor de 100 en cas de desigualtat perfecta.

Gràfic 9. Índex de Gini per municipi de la comarca del Bages. 2022 (últimes dades disponibles)

Font: INE

Com es pot observar, l'índex de Gini al Bages mostra una clara variabilitat segons el municipi. Els municipis amb una desigualtat més alta en la distribució dels ingressos són, en general, els menys poblats: Talamanca (33,9), Mura (32,7), Castellfollit del Boix (32,7), Gaià (32,6) o Marganell (32,2). En canvi, la major part de municipis de la comarca tenen un índex situat entre 23 i 27 punts, la qual cosa implica una distribució d'ingressos més equilibrada. Els municipis amb els valors d'índex de Gini més baixos, i, per tant, amb una igualtat d'ingressos més elevada, són el Pont de Vilomara i Rocafort (23,3), Balsareny (23,7) i Castellnou de Bages (23,8). Això suggereix que, malgrat que la desigualtat pot ser alta en alguns municipis petits o en la capital, en gran part del territori predomina una distribució d'ingressos relativament igualitària.

Renda garantida de ciutadania (RGC)

La **renda garantida de ciutadania (RGC)** és una prestació econòmica que atorga la Generalitat de Catalunya per garantir uns ingressos mínims a les persones i famílies que es troben en una situació de vulnerabilitat econòmica. L'objectiu és assegurar que tothom disposi dels recursos bàsics per cobrir les necessitats socials, per així afavorir la igualtat d'oportunitats i la inclusió social. A banda del suport econòmic, la RGC es pot complementar amb itineraris d'inserció sociolaboral per tal d'acompanyar les persones cap a l'autonomia.

En tota la comarca hi ha una mitjana de **5.146 persones beneficiàries de la Renda Garantida de Ciutadania** (hi ha 3 municipis dels quals no es disposa aquesta dada, per confidencialitat o per baixa fiabilitat). El 68,3% dels beneficiaris són de Manresa i el 31,7% són de la resta de municipis de la comarca. Cal tenir en compte

que la renda garantida es dirigeix al col·lectiu activable laboralment. El nombre de rendes garantides es pot associar, indirectament, amb la precarietat socioeconòmica de determinades famílies per accedir a ingressos estables i suficients.

A la taula 2 es poden consultar les persones beneficiàries per municipi de l'Àrea Bàsica de Serveis Socials del Bages; per tant, no incorpora la capital de la comarca.

Taula 2. Evolució de la població receptora de la RGC per municipi a l'Àrea Bàsica de Serveis Socials del Bages. 2021-2024

Municipi	2021	2022	2023	2024
Aguilar de Segarra	1	1	0	0
Artés	22	30	28	23
Avinyó	7	13	15	10
Balsareny	12	14	14	9
Callús	20	26	23	20
Cardona	39	49	51	45
Castellbell i el Vilar	33	39	39	31
Castellfollit de Boix	3	3	2	1
Castellgalí	10	11	11	9
Castellnou de Bages	1	2	4	4
Fonollosa	4	8	5	5
Gaià	1	1	1	2
Marganell	1	5	6	5
Monistrol de Montserrat	21	37	31	19
Mura	2	3	2	2
Navarcles	27	42	39	32
Navàs	55	69	72	47
El Pont de Vilomara i Rocafort	40	43	43	34
Rajadell	2	4	2	3
Sallent	59	76	77	65
Sant Feliu Sasserra	2	3	0	0
Sant Fruitós de Bages	61	69	70	55
Sant Joan de Vilatorrada	76	105	100	82
Sant Mateu de Bages	4	5	5	4
Sant Salvador de Guardiola	18	20	24	17
Sant Vicenç de Castellet	156	188	181	131
Santpedor	17	22	25	18
Súria	32	51	57	42
Talamanca	3	3	2	1
TOTAL ABSS	729	942	929	716

Font: Serveis Socials Bàsics del Consell Comarcal del Bages

La RGC té un impacte significatiu a l'Àrea Bàsica de Serveis Socials del Bages. El nombre de persones beneficiàries ha variat entre 729 el 2021 i un màxim de 942 el 2022, abans de disminuir a 716 el 2024. Per tant, **ha disminuït en 213 persones receptores respecte de l'any passat**. En aquest sentit, es mostra una tendència a la baixa després del sostre de 2022.

Els municipis amb més persones receptores de renda garantida el 2024, si bé en tots els casos se n'ha disminuït el nombre respecte de l'any 2023, són Sant Vicenç de Castellet, Sant Joan de Vilatorrada, Sallent, Sant Fruitós de Bages i Navàs.

Taula 3. Població receptora de la RGC per municipi i gènere a l'Àrea Bàsica de Serveis Socials Bàsics del Bages. 2024

Municipi	Dones	Homes
Artés	69,6%	30,4%
Avinyó	20,0%	80,0%
Balsareny	55,6%	44,4%
Callús	55,0%	45,0%
Cardona	53,3%	46,7%
Castellbell i el Vilar	51,6%	48,4%
Castellfollit del Boix	100,0%	0,0%
Castellgalí	77,8%	22,2%
Castellnou de Bages	25,0%	75,0%
Fonollosa	20,0%	80,0%
Gaià	0,0%	100,0%
Marganell	60,0%	40,0%
Monistrol de Montserrat	78,9%	21,1%
Mura	50,0%	50,0%
Navarcles	71,9%	28,1%
Navàs	53,2%	46,8%
El Pont de Vilomara i Rocafort	64,7%	35,3%
Rajadell	100,0%	0,0%
Sallent	55,4%	44,6%
Sant Fruitós de Bages	58,2%	41,8%
Sant Joan de Vilatorrada	64,6%	35,4%
Sant Mateu de Bages	75,0%	25,0%
Sant Salvador de Guardiola	41,2%	58,8%
Sant Vicenç de Castellet	67,9%	32,1%
Santpedor	61,1%	38,9%
Súria	59,5%	40,5%
Talamanca	100,0%	0,0%

Font: Serveis Socials Bàsics del Consell Comarcal del Bages

Pel que fa al perfil de les persones beneficiàries, el 60,5% són dones i el 39,5% són homes. Aquesta sobrerrepresentació femenina és coherent amb la realitat social, ja que les dones sovint assumeixen la responsabilitat principal en l'àmbit familiar i són més presents en situacions de precarietat econòmica.

Quant a l'import econòmic, la mitjana de la RGC ha augmentat en 44,36 € per unitat familiar i en 38 € per destinatari respecte a l'any anterior (2023). Aquest increment indica que la prestació és significativa i s'ajusta lleugerament a les necessitats bàsiques. Tot i això, diversos estudis elaborats a Catalunya alerten que la prestació continua sent limitada si es compara amb el cost real de la vida, fet que condiciona la capacitat d'aquest recurs per garantir una vida digna completa.¹

En definitiva, la renda garantida de ciutadania és un instrument clau per combatre la pobresa i l'exclusió social, especialment per a les dones i les famílies en situació de vulnerabilitat. No obstant això, la realitat econòmica i social exigeix una constant revisió i actualització dels imports i d'altres mesures complementàries per escurçar les desigualtats i millorar l'autonomia de les persones beneficiàries. Atès que la RGC sovint no és suficient per garantir una vida digna, es pot complementar amb ajudes d'urgència, les quals depenen dels recursos de cada municipi.

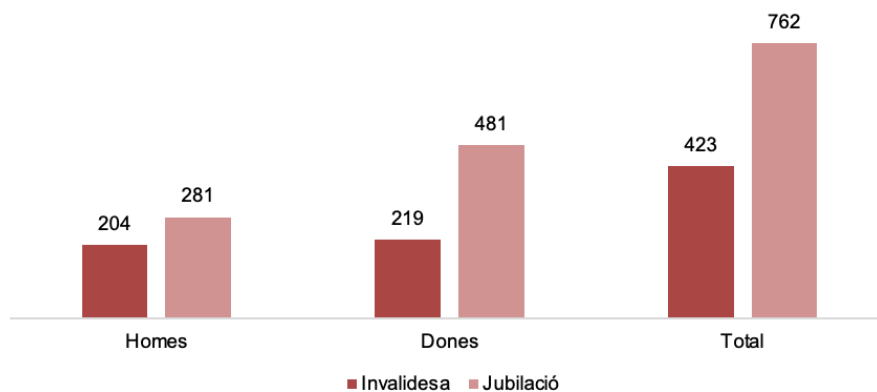
¹ Ivàlua (2023). Informe avaluació del disseny i la implementació de la Renda Garantida de Ciutadania, període gener 2020-abril 2022. Departament d'Economia – Direcció General de Pressupostos de la Generalitat de Catalunya.

Pensions

Al Bages hi ha **1.185 persones receptores de pensions no contributives** de la seguretat social: el 40,9% són homes i el 59,1% són dones. La majoria d'aquestes pensions són per jubilació (64,3%), seguides per les d'invalidesa (35,7%).

El fet que les dones rebin més pensions de jubilació no contributives està relacionat amb trajectòries laborals més precàries o inestables, que dificulten l'accés a pensions contributives. La invalidesa, en canvi, es manté força equilibrada entre homes i dones.

Gràfic 10. Nombre de pensions no contributives per sexe a la comarca del Bages. 2024

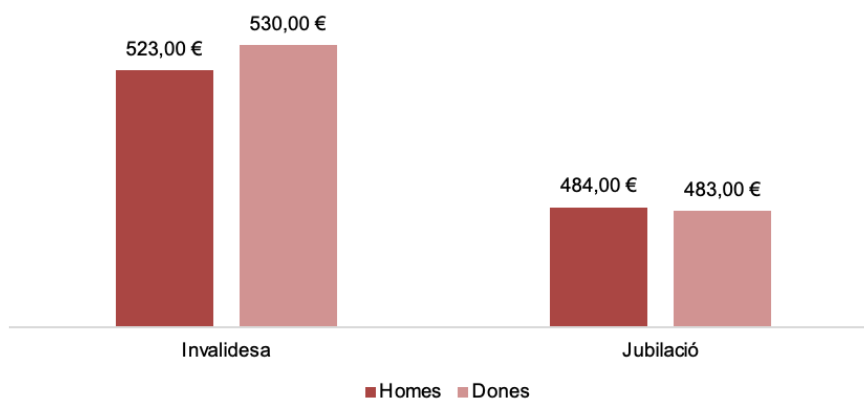

Font: Idescat

A la gràfica 11 es mostra la comparació del pagament mitjà mensual entre homes i dones en dues prestacions diferents: la prestació per invalidesa i la de jubilació. En el cas de la **invalidesa**, les **dones perceben una mitjana lleugerament superior** (530,00 €) respecte als homes (523,00 €). Aquesta petita diferència podria reflectir factors com la durada de les cotitzacions o la tipologia de les feines efectuades al llarg de la vida.

Pel que fa a la jubilació, **la mitjana dels pagaments és similar entre homes i dones**, amb 484,00 € per als homes i 483,00 € per a les dones. Això indica que, per aquesta prestació concreta, la igualtat en la quantia percebuda és quasi completa.

Gràfic 11. Pensió no contributiva mitjana per sexe a la comarca del Bages. 2024

Font: Idescat

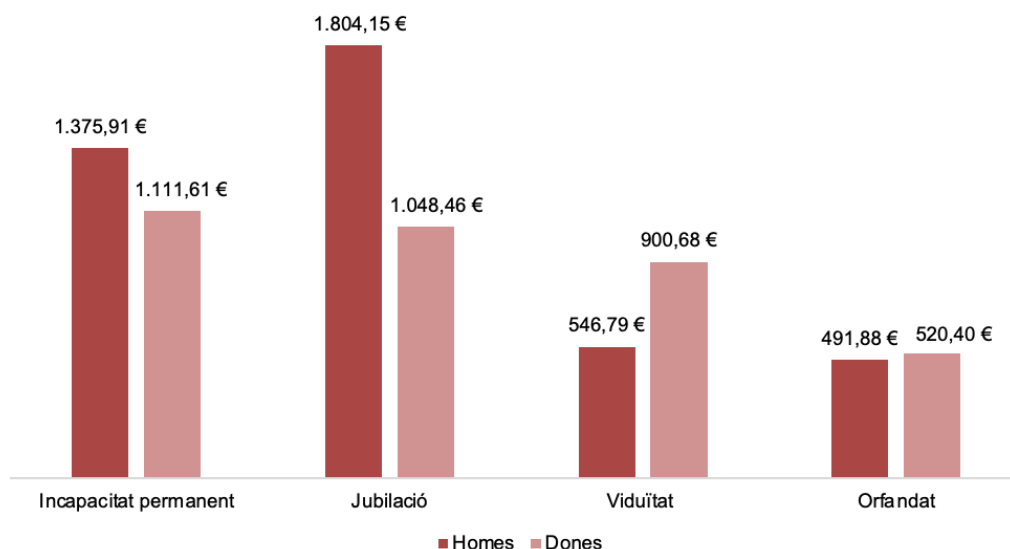
Taula 4. Nombre de pensions contributives per sexe. 2024

	Incapacitat permanent	Jubilació	Viduïtat	Orfandat	Total
Homes	3.152	16.363	1.340	692	21.547
Dones	2.720	16.621	9.063	562	28.966
Total	5.872	32.984	10.403	1.254	50.513

Font: Idescat

La taula 4 mostra que la **tipologia de pensions contributives està força determinada pel sexe**. D'una banda, les dones reben més pensions contributives que els homes, sobretot les de viduïtat, fet que respon a una esperança de vida femenina més alta. De l'altra banda, els homes reben més pensions en incapacitat permanent. Pel que fa a les pensions de jubilació, el nombre és similar entre sexes, si bé hi ha diferències en quanties.

Gràfic 12. Pensió contributiva mitjana per sexe a la comarca del Bages. 2024

Font: Idescat

El gràfic 13 permet veure com la diferència en les quanties per sexe es fa visible en les pensions de jubilació, la qual cosa indica desigualtat per sexe en la cotització a la Seguretat Social durant la trajectòria laboral. Així doncs, les desigualtats de gènere en el mercat laboral acaben traslladades en la jubilació. A aquest fet s'hi suma l'elevada quantia de les pensions de viduïtat de les dones, ja que, en tenir menys ingressos del mercat de treball, necessiten quantitats de supervivència superiors.

El 2024 a la comarca del Bages hi ha **21.581** dones més grans de 65 anys. D'aquestes, només 16.621 cobren una prestació de jubilació; per tant, hi ha 4.960 dones més grans de 65 anys de la comarca que no la cobren. Si hi afegim les que cobraven pensions no contributives (481), conclouem que **4.479 dones no cobren cap tipus de prestació per jubilació**.

Aportacions de la Xarxa d'Observació

Algunes dones han tingut trajectòries laborals més precàries i discontinües, amb salaris més baixos i períodes d'absència del mercat laboral per responsabilitats de cura. Conseqüentment, les pensions que perceben un cop es troben en edat de jubilació solen ser insuficients per cobrir el cost de vida actual, fet que les deixa en una situació de fragilitat econòmica i dependència potencial de recursos socials i familiars.

Resum de l'índex socioeconòmic territorial (IST)

L'índex socioeconòmic territorial (IST) és un instrument estadístic elaborat per l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) amb l'objectiu de sintetitzar, en un únic indicador, la **situació socioeconòmica dels diferents territoris del país**. L'índex concentra la informació de situació laboral, nivell educatiu, immigració i renda de totes les persones que resideixen en cada unitat territorial, a partir de 6 indicadors sectorials. Es tracta d'un índex sintètic amb un caràcter territorial, ja que no pretén caracteritzar les persones o les llars individualment, sinó els territoris entesos com a conjunt de persones.

L'IST és un índex relatiu, en què el valor 100 representa la mitjana catalana. Així, els territoris amb un valor superior a 100 presenten una situació socioeconòmica per sobre de la mitjana, mentre que els que se situen per sota de 100 mostren un nivell inferior.

L'IST es construeix a partir de la combinació ponderada de **sis indicadors principals**, seleccionats per la capacitat que tenen d'explicar les diferències socioeconòmiques entre territoris. Els indicadors utilitzats són:

1. Percentatge de població ocupada
2. Percentatge de treballadors de baixa qualificació
3. Percentatge de població amb estudis baixos
4. Percentatge de joves sense estudis postobligatoris
5. Percentatge d'estrangers de països de renda baixa o mitjana
6. Renda mitjana per persona

Taula 5. Comparativa de l'índex socioeconòmic territorial. Municipis del Bages (2015-2022)

Municipi	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Aguilar de Segarra	116,9	117,4	118,1	116,6	116	117,9	120,7	118,9
Artés	96,5	97,1	98,1	97,7	97,6	97,6	97,8	97,3
Avinyó	100,4	100,8	99,1	99	100,5	100,4	100,3	99,8
Balsareny	98,9	98,6	98,7	100,2	100,8	99,8	98,9	100,4
Callús	103,2	102,8	102,8	102,6	101,1	101,1	101,6	103
Cardona	91,8	92,3	93,2	92,8	91,5	91,6	93,2	92,7
Castellbell i el Vilar	97,1	97	95,7	97,3	98,9	99,5	98,2	98,9
Castellfollit de Boix	106,3	108,7	111,6	112,1	112,3	110,2	112,5	113,4
Castellgalí	101,7	101,7	102,1	103,2	104,1	104,9	106,1	105,9
Castellnou de Bages	112,2	111,8	112,5	113,7	112,6	113,4	115,1	116,1
Fonollosa	106,3	106,3	105,9	108	108,6	109,5	109,1	110,9
Gaià	107,1	106,2	105,1	104,2	103,4	100,3	102,5	106,5
Manresa	92,1	91,9	91,5	92,1	91,2	91,4	90,6	90,4
Marganell	109,5	105,6	103	105,5	107,8	110,5	107,9	102,7
Monistrol de Montserrat	100,4	101	100,5	100,1	99,3	98,2	97,5	97,3
Mura	117	114,5	115	115,7	120,2	121,1	117,3	115,4

Municipi	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Navarcles	99,7	100,6	101,5	101,4	102,4	102,4	102	102,5
Navàs	95,5	95,6	96,9	97,8	97,6	98,3	98,9	98,6
El Pont de Vilomara i Rocafort	90,4	91,2	91,7	93,5	95,3	94,4	94,7	96
Rajadell	99,9	114,6	115,1	121	120,8	116,8	120,3	116,5
Sallent	100,4	100,1	100,7	99,3	98,9	99,8	99,5	98,7
Sant Feliu Sasserra	102,4	102,9	103,7	103	103,3	101,8	101,4	103
Sant Fruitós de Bages	108,4	107,6	107,5	108,6	108,7	108,4	108	108,1
Sant Joan de Vilatorrada	97,2	97,3	98,2	97,8	97,6	97,4	98,4	98,8
Sant Mateu de Bages	110	110,1	108,4	109,5	110,5	109,8	112,8	111,7
Sant Salvador de Guardiola	102,3	103,8	103,3	104	104,7	105,8	107,8	108,4
Sant Vicenç de Castellet	90,5	90,2	90,4	90,3	89,6	88,8	88,7	89,4
Santpedor	110,9	110,5	111,6	111,2	112,5	112,8	111,1	112,2
Súria	99,2	98,7	98,7	97,7	97,8	97,7	97,4	97,4
Talamanca	113,3	114,3	112,3	113,2	116,5	117,9	114,6	116,5

Font: Idescat

Segons l'IDESCAT, el Bages presenta una mitjana comarcal de 96,3 punts en l'índex socioeconòmic territorial (IST) de 2022, lleugerament per sota de la mitjana catalana estandarditzada (100). Aquesta dada reflecteix un nivell socioeconòmic mitjà-baix en el context català, però amb contrastos interns molt marcats: s'observa una polarització interna important en la qual municipis petits i rurals com Mura, Castellnou de Bages, Aguilar de Segarra o Talamanca mantenen índexs molt superiors a la mitjana, mentre que els nuclis més urbans o industrials, com Manresa, Sant Vicenç de Castellet o el Pont de Vilomara, se situen de manera persistent per sota dels 95 punts.

La tendència global és d'una lleu millora respecte al 2015, tot i algunes oscil·lacions puntuals, especialment durant el 2020-2021, probablement associades a l'impacte socioeconòmic de la pandèmia. De fet, l'Informe Econòmic Local de la província de Barcelona (2024) determina que **la comarca del Bages ha experimentat una evolució positiva en la majoria d'indicadors socioeconòmics analitzats al llarg de l'any 2024, amb un major dinamisme que el conjunt de la província en la majoria dels casos.**

Pel que fa a les pujades més destacades, Rajadell és el cas més notori, amb una evolució de 99,9 (2015) al 116,5 (2022); per tant, més de 16,6 punts. D'altres que han crescut són Sant Salvador de Guardiola (6,1 punts), el Pont de Vilomara i Rocafort (5,6 punts), Fonollosa (4,6 punts) o Castellnou de Bages (3,9 punts).

Amb relació a les davallades més significatives, la més evident és Marganell, que ha baixat 6,8 punts. Segueixen Manresa (1,7 punts), Mura (1,6 punts), i Sant Vicenç de Castellet (1,1 punts).

Indicadors laborals

Contractació per sexe i edat

La **contractació registrada** al conjunt de la comarca és superior en els homes (51,3%) que en les dones (48,7%). La situació varia notablement entre municipis, amb alguns clarament masculinitzats i d'altres amb predomini de contractació femenina. Per exemple, les dones predominen en la contractació d'Aguilar de Segarra (el 77,2%), Castellbell i el Vilar (63,6%), Sant Salvador de Guardiola (60,9%), Manresa (54,7%) o Sant Vicenç de Castellet (51%). D'altra banda, municipis com Rajadell (85,7%), Callús (80%), Fonollosa (71,4%) o Sant Mateu de Bages (66,7%) presenten una contractació masculina més alta. Així doncs, s'observa que en determinats municipis les dades apunten a una segmentació del mercat laboral per gènere, amb les dones més presents en el sector de serveis i els homes en el sector industrial i agrícola.

Municipis com Castellgalí, Navàs, Santpedor o Súria presenten percentatges força similars entre homes i dones, fet que reflecteix un mercat laboral més diversificat.

Taula 6. Contractació registrada per sexe als municipis de la comarca del Bages (sobre el total municipal). Desembre de 2024

Municipi	Homes	Dones
Aguilar de Segarra	22,8%	77,2%
Artés	53,4%	46,6%
Avinyó	56,5%	43,5%
Balsareny	55,7%	44,3%
Callús	80,0%	20,0%
Cardona	68,4%	31,6%
Castellbell i el Vilar	36,4%	63,6%
Castellgalí	51,1%	48,9%
El Pont de Vilomara i Rocafort	56,8%	43,2%
Fonollosa	71,4%	28,6%
Gaià	54,5%	45,5%
Manresa	45,3%	54,7%
Monistrol de Montserrat	54,4%	45,6%
Navarcles	64,3%	35,7%
Navàs	52,3%	47,7%
Rajadell	85,7%	14,3%
Sallent	64,2%	35,8%
Sant Fruitós de Bages	59,1%	40,9%
Sant Joan de Vilatorrada	62,1%	37,9%
Sant Mateu de Bages	66,7%	33,3%
Sant Salvador de Guardiola	39,1%	60,9%
Sant Vicenç de Castellet	49,0%	51,0%
Santpedor	51,6%	48,4%
Súria	51,5%	48,5%
Total comarca Bages	51,3%	48,7%

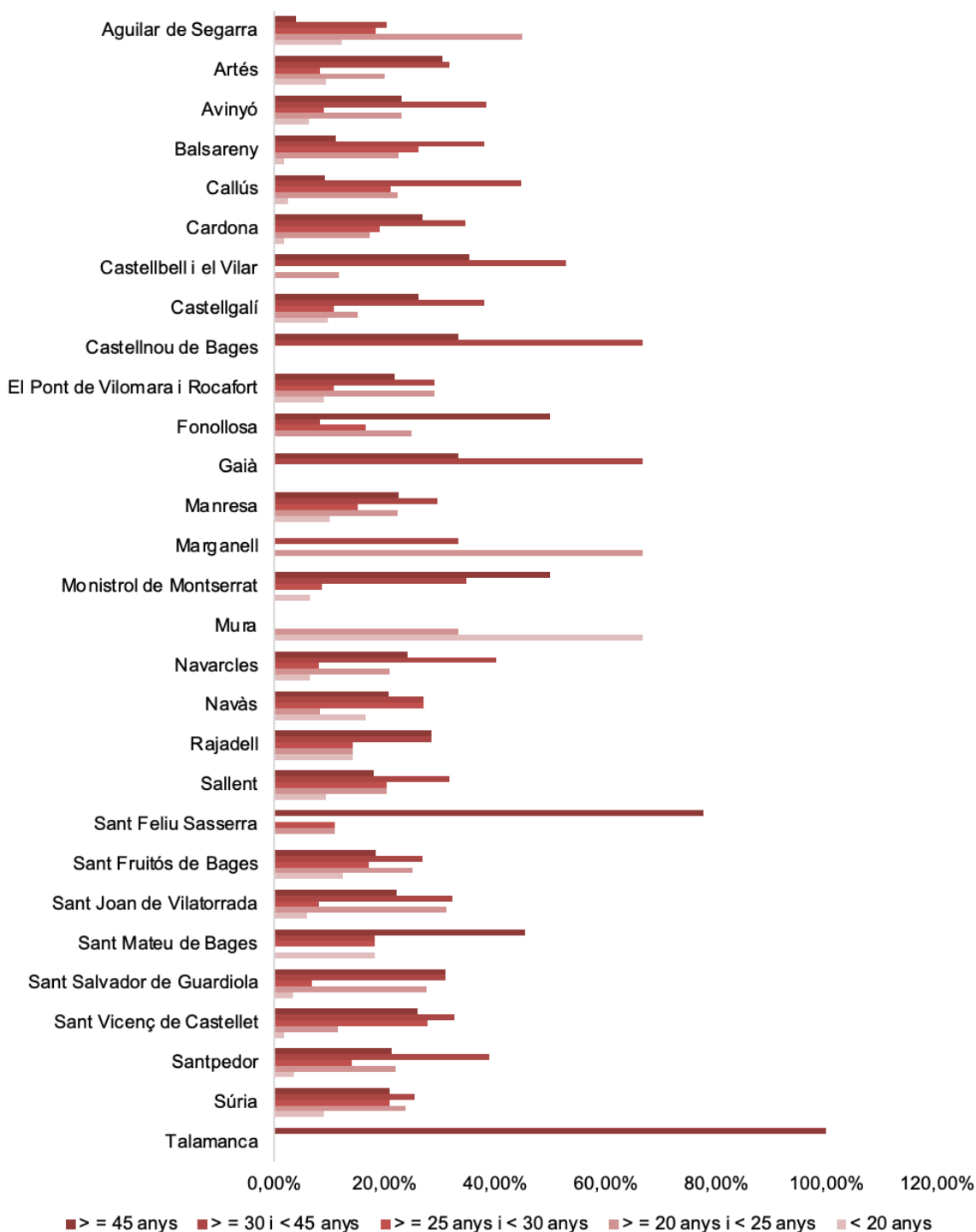
Font: Hermes, Diputació de Barcelona

Les dades de contractació no estan disponibles per a tots els municipis de la comarca: hi manquen les dades de Castellfollit del Boix, Castellnou de Bages, Marganell, Mura, Sant Feliu Sasserra i Talamanca.

La visió general de la **contractació registrada per edat** en el conjunt de la comarca permet observar que el grup d'edat més destacat és el de la franja de 30 a 45 anys. En molts municipis es presenta com el grup més dominant: Gaià o Castellnou de Bages (66,7%), Castellbell i el Vilar (52,9%), Callús (44,7%) i Navarcles (40,3%). En segon lloc, la franja amb més contractacions és la de més de 45 anys: el 100% de contractacions de Talamanca o el 77,8% de Sant Feliu Sasserra s'han concentrat aquí.

D'altra banda, els municipis amb més contractació juvenil, especialment els de menys 25 anys, són Mura (100%) o Marganell (67%). En general, els menors de 20 anys tenen un pes molt baix amb relació a les altres edats. Els municipis amb una distribució de la contractació més equilibrada per franges d'edat són Santpedor, Sant Fruitós del Bages i Manresa.

Gràfic 13. Contractació registrada per edat als municipis de la comarca del Bages (sobre el total municipal). Desembre de 2024

Font: Hermes, Diputació de Barcelona

La **contractació de persones estrangeres** durant el mes de desembre del 2024 representa el **13,04%** sobre el total de les afiliacions a la Seguretat Social; per tant, estan representats de la mateixa manera que sobre el total de ciutadania bagenca. De les persones estrangeres contractades, el 53,5% eren homes i el 46,5%, dones.

Taula 7. Contractació registrada per tipus de contracte al Bages. Desembre de 2024

Tipus de contracte	Homes	Dones	Total
Ordinari temps indefinit	25,48%	17,70%	43,18%
Foment de la contractació indefinida	0,02%	0,02%	0,05%
Indefinit minusvàlids	0,15%	0,10%	0,24%
Convertits en indefinits	2,00%	2,00%	4,00%
Obra o servei	0,00%	0,00%	0,00%
Eventuals per circumstàncies de la producció	21,26%	16,48%	37,75%
Interinitat	4,41%	8,44%	12,85%
Temporals bonificats minusvàlids	0,10%	0,10%	0,20%
Inserció	0,15%	0,20%	0,34%
Relleu	0,00%	0,05%	0,05%
Jubilació parcial	0,15%	0,10%	0,24%
Substitució jubilació 64 anys	0,00%	0,00%	0,00%
Pràctiques	0,17%	0,24%	0,41%
Formació	0,10%	0,00%	0,10%
Altres	0,37%	0,22%	0,59%

Font: Hermes

Amb relació a la contractació registrada per tipus de contracte al Bages, la modalitat predominant és la indefinida ordinària (43,18%) i la segona, l'eventual per circumstàncies de la producció (37,75%). Seguidament, la interinitat (12,85%) té un pes rellevant, especialment, entre les dones: quatre punts percentuals més que en el cas dels homes.

De manera general, hi ha **diferències de gènere**: els homes se situen més en contractes indefinits i eventuals, mentre que les dones, en gran mesura, en contractes temporals de substitució i/o interinitat.

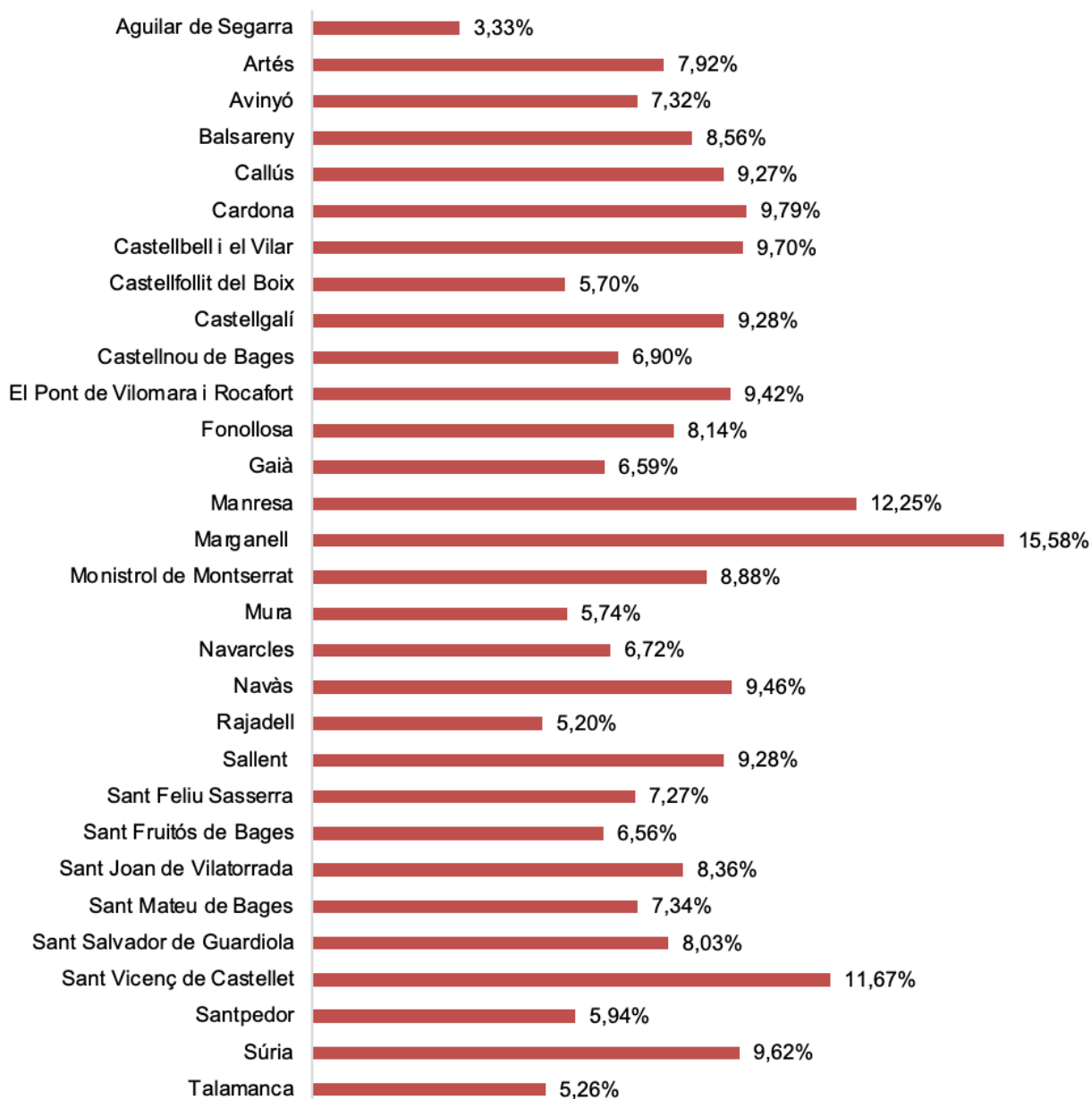
Taxa d'atur i prestació per desocupació

La **taxa d'atur** de Catalunya el 2024 és del 8,8%, i la **mitjana del Bages de 10,04%**. Tanmateix, **el Bages esdevé una de les comarques que més atur ha destruït l'últim any (- 4,0%)**, per sobre de la mitjana de Catalunya (- 2,4%). És especialment remarcable el grup d'edat de 30 a 44 anys (-8,5%). Els sectors que més ha beneficiat aquesta reducció són el de l'agricultura i els serveis. Alhora, segons dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu, el Bages és **una de les comarques que més impulsa el creixement de la població ocupada (+2,1%)**, sobretot centrat en la població amb nacionalitat estrangera.

Pel que fa a l'atur juvenil (població de 16 a 29 anys), a desembre de 2024 el del Bages se situa en un **12,4%, 0,8 punts per sota de la mitjana catalana (13,2%)**.

Els municipis amb la taxa d'atur més alta al Bages són Marganell (15,58%), Manresa (12,25%) i Sant Vicenç de Castellet (11,67%). D'altra banda, els que presenten menys atur són Aguilar de Segarra (3,3%), Rajadell (5,2%) o Talamanca (5,26%). L'atur ha baixat respecte el 2023 en 23 dels 30 municipis.

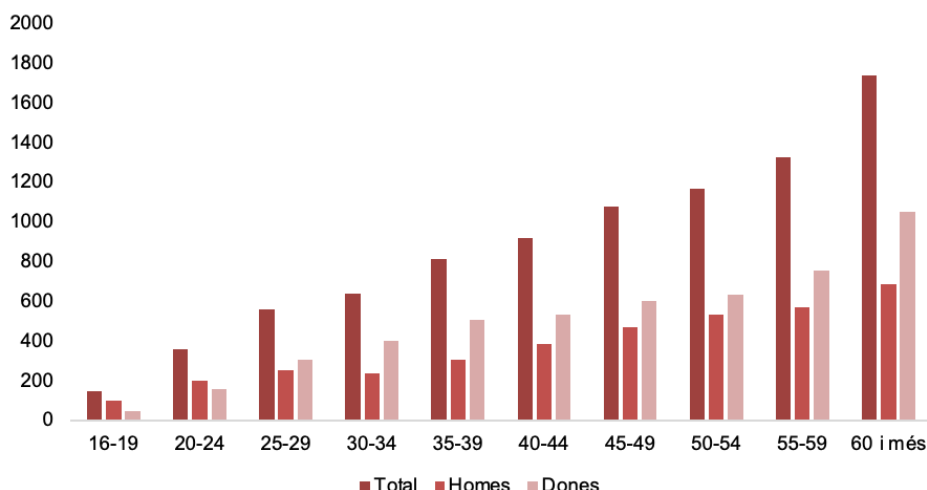
Gràfic 14. Taxa d'atur per municipis del Bages. Desembre 2024

Font: Observatori del Treball i del Model Productiu, Generalitat de Catalunya

A partir del gràfic 15 es poden extreure les conclusions següents: l'atur creix amb l'edat i assoleix el màxim en la franja dels 60-65 anys. Els homes presenten més atur juvenil (16-24 anys), però a partir dels 25 anys la tendència canvia. La taxa d'atur en les dones augmenta de manera evident partir dels 25 anys, i la diferència s'amplia a mesura que incrementa l'edat. De fet, les **dones representen el 57,2%** i els **homes el 42,8%**, així que s'evidencia una clara desigualtat de gènere.

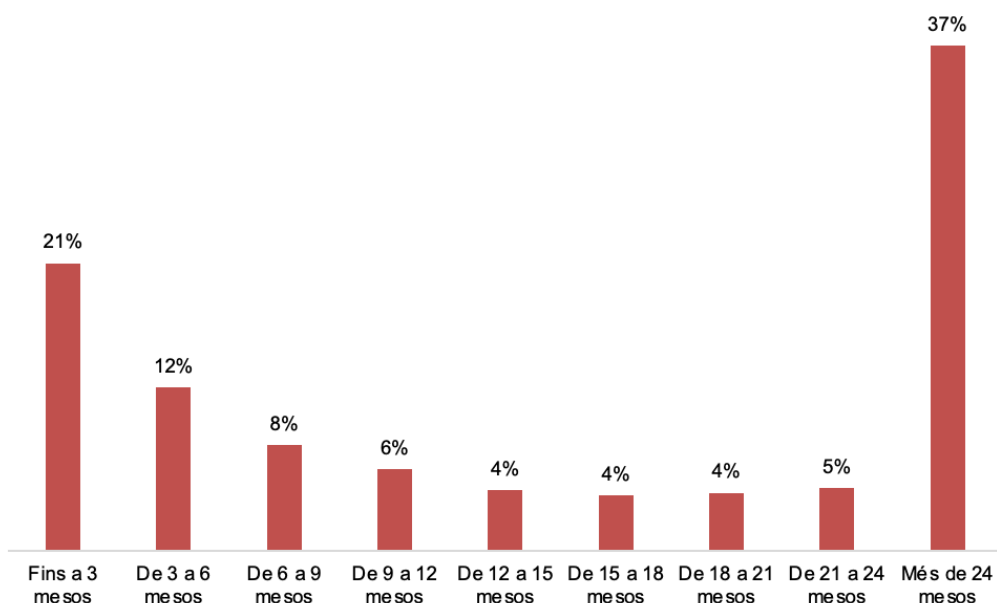
Gràfic 15. Taxa d'atur per edats i sexe, % sobre total d'atur. 2024

Font: Idescat

La majoria de persones inscrites a l'atur es concentren en dos extrems: d'una banda, les que fa poc temps que hi són (fins a 3 mesos, un 21% del total), i de l'altra, les que s'hi mantenen durant períodes molt llargs (més de 24 mesos, un 37%). Aquesta distribució posa de manifest una **clara dualitat**: mentre que una part dels demandants d'ocupació s'incorpora a l'atur de manera transitòria i sol trobar feina amb rapidesa, un altre col·lectiu important pateix una **situació d'atur de llarga durada**, que en dificulta la reincorporació al mercat laboral.

Gràfic 16. Atur registrat segons la durada de la demanda. Desembre de 2024

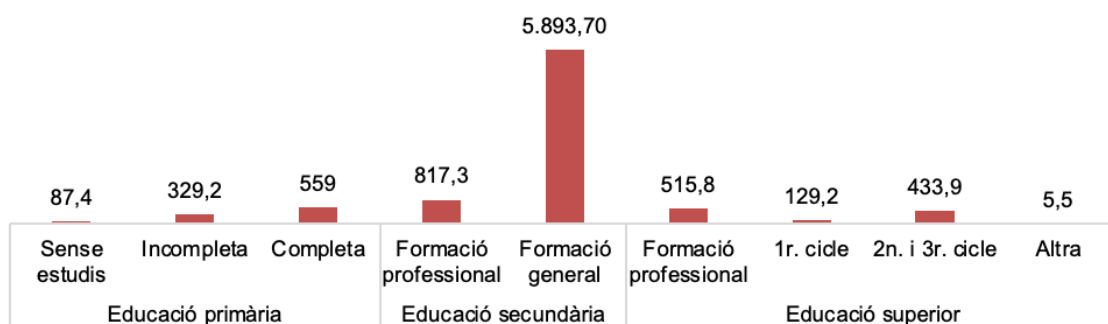

Font: Idescat

L'any 2024, la **mitjana anual de persones aturades** al Bages va ser de 8771. D'aquestes, 5.893 (el 67,2%) tenien com a màxim **nivell d'instrucció** assolit l'educació secundària (formació general).

El gràfic 17 mostra la distribució de la mitjana anual de persones aturades per nivell d'instrucció al conjunt de la comarca, en nombres absoluts.

Gràfic 17. Mitjana anual del nombre de persones aturades per nivell d'instrucció a la comarca del Bages. 2024

Font: Idescat

Taula 8. nombres de persones aturades per municipis de la comarca del Bages. Desembre 2024

	Atur registrat		Demandants no ocupats		Demandants d'ocupació	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Aguilar de Segarra	0	4	0	5	4	6
Artés	100	133	107	143	170	207
Avinyó	41	40	43	42	59	69
Balsareny	49	83	50	85	64	110
Callús	35	60	35	63	50	82
Cardona	76	109	81	113	110	164
Castellbell i el Vilar	98	97	101	99	133	154
Castellfollit del Boix	5	8	5	8	9	8
Castellgalí	53	57	55	58	76	73
Castellnou de Bages	15	38	16	40	28	48
El Pont de Vilomara i Rocafort	79	114	86	120	119	161
Fonollosa	27	39	29	40	37	49
Gaià	0	4	0	4	5	5
Manresa	1.963	2.455	2.072	2.652	2.977	3.575
Marganell	11	13	11	13	16	15
Monistrol de Montserrat	57	79	57	85	83	131
Mura	6	0	6	0	6	0
Navarcles	92	105	96	112	140	177
Navàs	121	158	122	165	162	215
Rajadell	6	11	9	11	12	20
Sallent	118	168	125	175	179	238
Sant Feliu Sasserra	9	11	9	11	11	15
Sant Fruitós de Bages	118	192	129	204	181	276
Sant Joan de Vilatorrada	185	265	199	283	277	382
Sant Mateu de Bages	15	6	15	7	19	11
Sant Salvador de Guardiola	61	80	66	83	96	117
Sant Vicenç de Castellet	209	332	222	347	327	465
Santpedor	90	135	96	142	141	183
Súria	101	153	107	160	137	207
Talamanca	0	4	0	4	0	8

Font: Observatori del Treball i del Model Productiu, Generalitat de Catalunya

La taula 8 mostra que la major concentració de persones en situació d'atur i demanda d'ocupació es concentra a la capital de comarca, Manresa, que acumula entre el 50 i el 55% de l'atur total comarcal. A continuació, municipis mitjans com Sant Vicenç de Castellet, Sant Joan de Vilatorrada, Santpedor, Navàs, Artés i Súria presenten valors rellevants. Aquesta alta concentració territorial a Manresa evidencia la importància d'aquest nucli comarcal pel que fa al mercat laboral.

Pel que fa a la distribució per gènere, les dones superen sistemàticament els homes en totes les categories d'atur i demanda d'ocupació, una realitat que coincideix amb les dades a Catalunya i que es relaciona amb factors estructurals com la bretxa salarial, la precarietat i la sobrecàrrega de cura no remunerada. Els mesos d'estiu, per exemple, accentuen l'atur femení, especialment entre les joves, pel caràcter estacional de sectors com l'educació i el lleure, que impacten més en les dones.

Les dades de la diferència entre atur registrat i demandants no ocupats mostren valors molt similars en cada municipi, la qual cosa indica que la majoria de demandants estan efectivament a l'atur. Tot i això, la demanda total d'ocupació, que inclou persones no registrades com a aturades però que busquen feina, és superior: aquest fet revela que la taxa d'atur no reflecteix completament la complexitat del mercat laboral comarcal.

En resum, la realitat laboral del Bages es caracteritza per una concentració molt alta a Manresa, una desigualtat persistent de gènere amb presència femenina superior en l'atur i una bossa latent de demandants de feina, que amplien la percepció de precarietat i dificultats d'accés a l'ocupació.

Aportacions de la Xarxa d'Observació

L'atur estructural i cronificat entre les persones més grans de 55 anys, especialment les dones, constitueix un repte significatiu a la comarca.

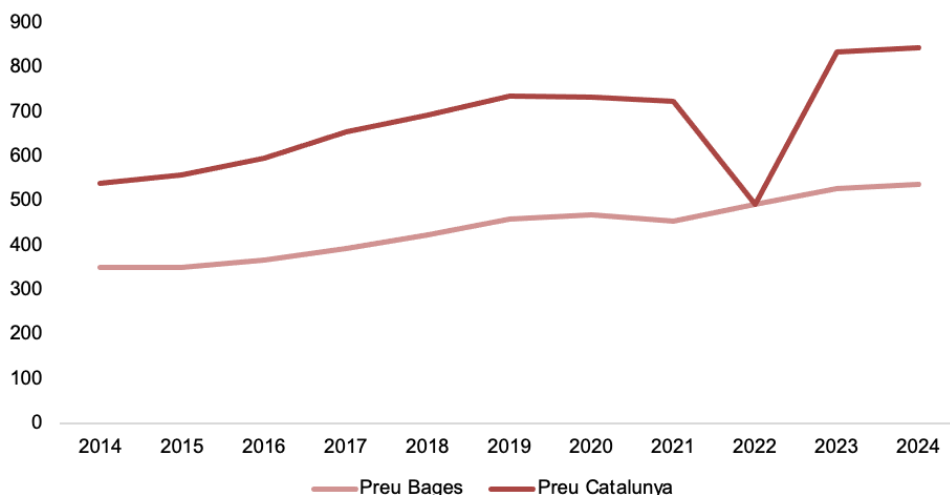
Indicadors residencials

Tendències del mercat residencial al Bages

Tant a Catalunya com a la comarca del Bages, la mitjana dels preus de lloguer ha experimentat un creixement sostingut entre els anys 2014 i 2024. El 2022, però, es va registrar una davallada notable en ambdues zones, tot i que la caiguda va ser més accentuada a Catalunya, en la qual els preus van passar de 459 € a 433 €, mentre que al Bages la reducció va ser més moderada.

Posteriorment, Catalunya va experimentar un creixement molt accelerat, amb preus que van assolir els 835 € el 2023 i els 844 € el 2024. En canvi, a la comarca del Bages, els increments van ser més lleugers i van situar la mitjana en 526 € el 2023 i en **536 € el 2024**.

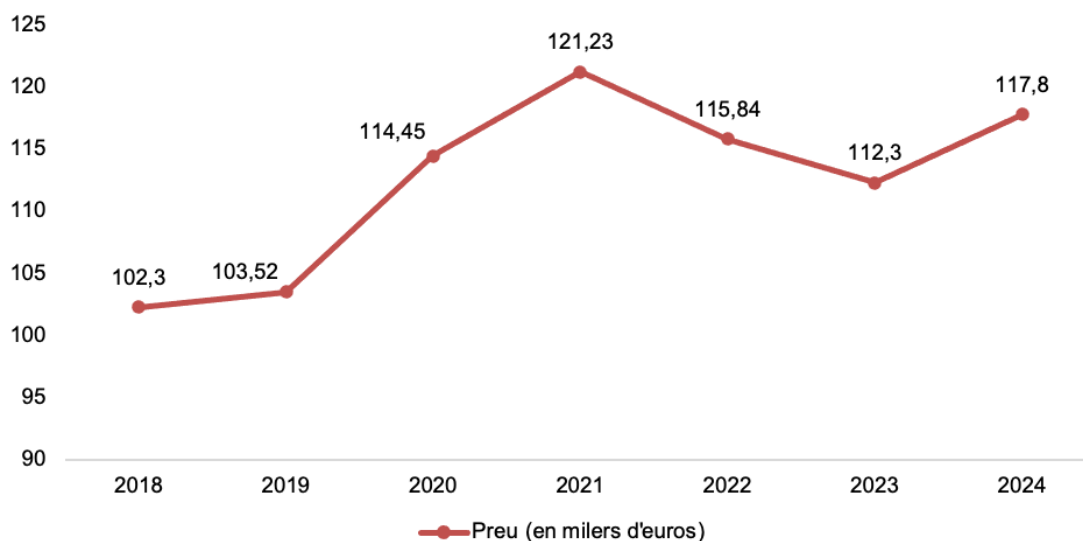
Gràfic 18. Evolució del preu mitjà de lloguer contractual a la comarca del Bages. 2014-2024

Font: Departament de Territori, Generalitat de Catalunya

Pel que fa als preus de les compravendes, no es disposa de dades anteriors al 2018. De forma semblant als preus del lloguer, entre el 2018 i el 2024 la tendència ha estat a l'alça. Del 2021 al 2023 el preu baixa de 121.230 € als 112.300 €. Tanmateix, del 2023 al 2024 ha tornat a haver-hi un increment significatiu fins a **117.800 €**.

Gràfic 19. Evolució del preu total mitjà de les compravendes d'habitatge registrades a la comarca del Bages (milers d'euros). 2018-2024

Font: Departament de Territori, Generalitat de Catalunya

Amb aquestes dades, juntament amb el fet que la renda familiar bruta disponible és de 18.114 €, es conclou que l'**esforç econòmic per fer front al lloguer** és del **35,5%** al conjunt de la comarca, 3,3 punts percentuals més que l'any anterior (2023).

Habitatges amb protecció oficial (HPO)

Al total de la comarca hi ha **2.616 habitatges amb protecció oficial**, 1.232 dels quals són a Manresa (47,1%), 279 a Sant Fruitós de Bages (10,7%) i 143 a Sant Joan de Vilatorrada (5,5%).

Taula 9. Nombre i percentatge d'habitatges amb protecció oficial vigent per municipi. 2024

Municipi	Total HPO
Aguilar de Segarra	0
Artés	125
Avinyó	24
Balsareny	97
Callús	97
Cardona	77
Castellbell i el Vilar	21
Castellfollit del Boix	0
Castellgalí	1
Castellnou de Bages	0
El Pont de Vilomara i Rocafort	65
Fonollosa	0
Gaià	0
Manresa	1.232
Marganell	0
Monistrol de Montserrat	27
Mura	0
Navarcles	75
Navàs	49
Rajadell	0
Sallent	113
Sant Feliu Sasserra	0
Sant Fruitós de Bages	279
Sant Joan de Vilatorrada	143
Sant Mateu de Bages	7
Sant Salvador de Guardiola	0
Sant Vicenç de Castellet	32
Santpedor	47
Súria	105
Talamanca	0
Total Bages	2616

Font: Departament d'Habitatge (Generalitat de Catalunya)

Finalment, cal destacar la dificultat relativa a l'accés del lloguer de les persones migrades. Diversos estudis i el propi personal tècnic del Consell Comarcal que les atén apunten que es produeixen actituds racistes per part d'alguns propietaris o immobiliàries. A més, les persones en situació de més vulnerabilitat sovint són més susceptibles de patir pràctiques abusives o enganyoses, i en molts casos no arriben a denunciar-les per manca de garantia o confiança en el procés de denúncia.

Aportacions de la Xarxa d'Observació

En els darrers anys, s'ha constatat un increment sostingut dels preus del lloguer. Aquesta tendència, combinada amb una oferta limitada d'habitatge assequible, ha agreujat les dificultats d'accés a l'habitatge per una part creixent de la població. En aquest sentit, han emergit nous perfils de persones i famílies que, tot i que disposen d'ingressos regulars, es troben en situacions de vulnerabilitat residencial.

A aquesta realitat s'hi afegeix l'estat deficitari d'una part significativa del parc d'habitatges, especialment pel que fa a l'eficiència energètica, el manteniment i les condicions d'habitabilitat. Aquestes mancances tenen un impacte directe en la qualitat de vida de les persones residents, sobretot en col·lectius amb menys recursos.

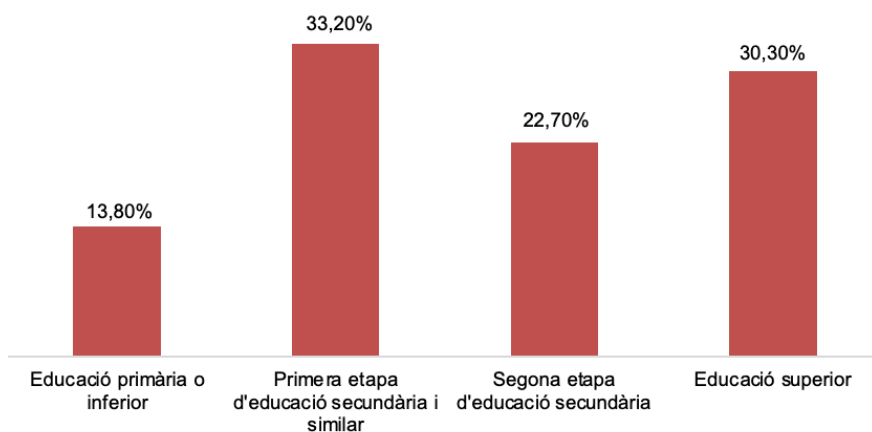
Finalment, els canvis normatius recents han afavorit l'aparició de noves tipologies de lloguer —com els contractes temporals o d'usos compartits— que, en alguns casos, s'utilitzen per eludir les obligacions pròpies del lloguer residencial tradicional. Aquesta situació genera un marc d'inseguretat i inestabilitat tant per als arrendataris com per als ajuntaments, que veuen dificultada la seva capacitat d'incidència en el mercat de l'habitatge.

Indicadors formatius

La major part de la població (**86,2%**) té assolits els **estudis secundaris obligatoris**. Tot i així, hi ha bona part de la població que té el nivell secundari bàsic, fet que pot indicar abandonament prematur dels estudis en etapes formatives més avançades.

D'altra banda, l'**educació superior** té una presència important (**30,3%**), si bé és cert que és força heterogènia: comprèn els cicles formatius de grau superior, els graus universitaris, els màsters universitaris, els doctorats, etcètera. Aquesta dada s'inscriu en una tendència general observada a Catalunya, a l'Estat espanyol i al conjunt de la Unió Europea, en què el nivell de titulació superior ha augmentat en les darreres dècades. Diversos estudis destaquen que l'expansió de l'educació superior respon tant a l'accessibilitat i democratització del sistema educatiu com a la necessitat d'una força laboral més qualificada en un mercat de treball cada vegada més competitiu i tecnificat².

Gràfic 20. Població més gran de 15 anys per nivell de formació assolit a la comarca del Bages. 2023 (últimes dades disponibles)

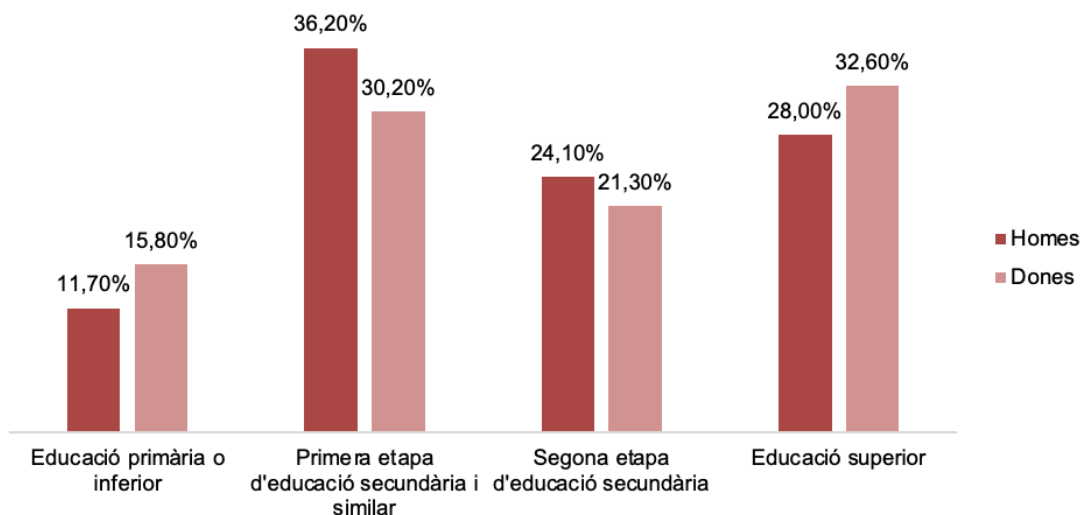

Font: Idescat

² Janka, P. et al., (2021). Tertiary education in EU countries. Opus et Educatio, 81(1).

Les dades analitzades segons sexe mostren diferències respecte dones i homes. Les dones, tot i que tenen més estudis de primària o inferiors (4 punts percentuals més que els homes), també són les que més arriben a estudis superiors (també 4 punts més). Per tant, s'observa un **patrò de polarització en les dones**, mentre que els homes es concentren en els nivells intermedis, especialment, en l'etapa secundària obligatòria (el 36,2%).

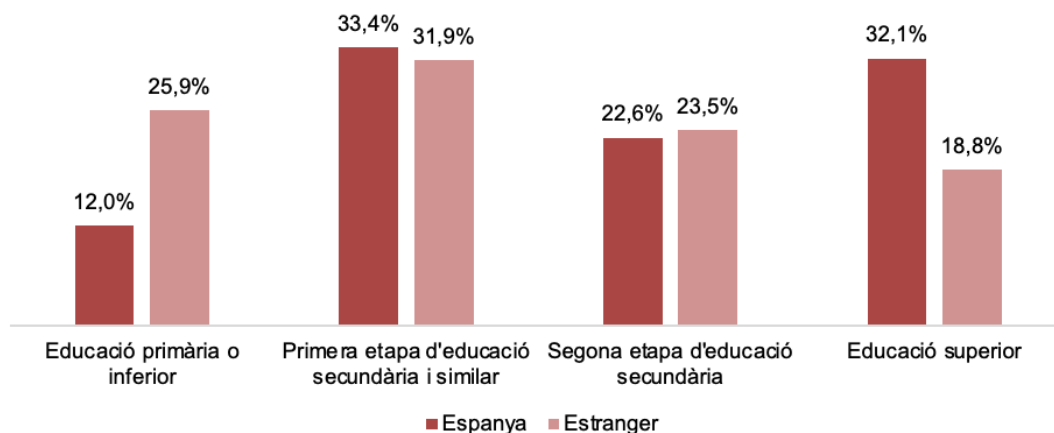
Gràfic 21. Població més gran de 15 anys per nivell de formació assolit i sexe a la comarca del Bages. 2023 (últimes dades disponibles)

Font: Idescat

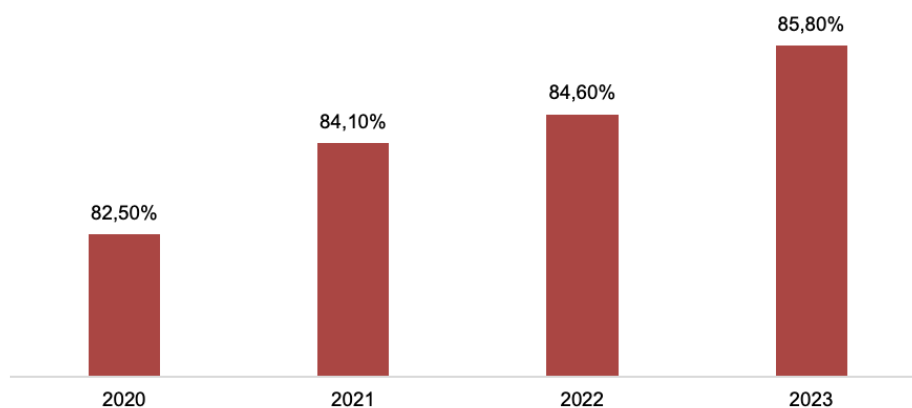
En comparar el **nivell de formació assolit segons la nacionalitat**, s'observen diferències significatives. Als nivells intermedis (secundària bàsica i avançada), les proporcions són gairebé equilibrades entre persones nascudes a Espanya i persones estrangeres. En canvi, les nascudes a Espanya tenen una presència més gran en els nivells superiors d'educació (32,1% davant del 18,8%), mentre que les persones estrangeres es concentren sobretot en l'educació primària o inferior (25,9% davant del 12%).

Gràfic 22. Població de més de 15 anys per nivell de formació assolit i nacionalitat al Bages. 2023 (últimes dades disponibles)

Font: Idescat

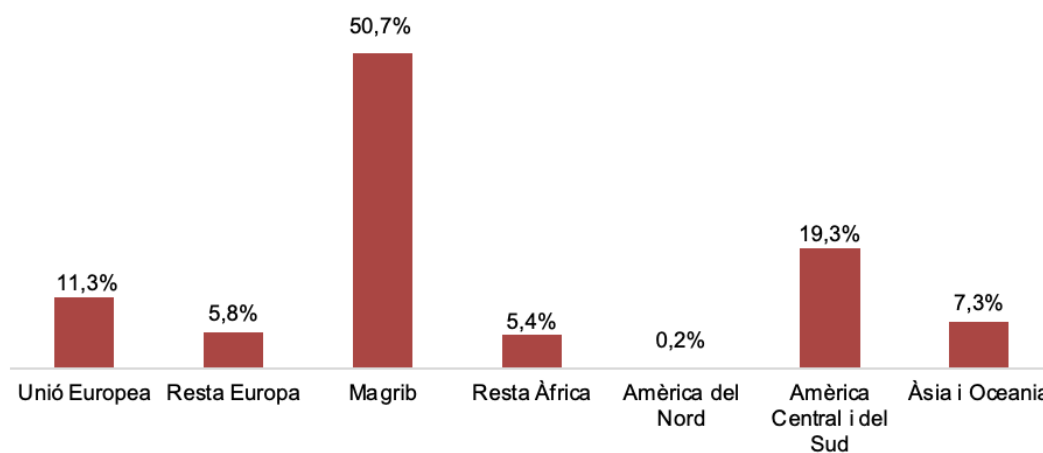
Gràfic 23. Evolució de la taxa d'escolarització als 17 anys a la comarca del Bages, sense Manresa (últimes dades disponibles)

Font: Idescat

Al conjunt de la comarca, l'evolució de la **taxa d'escolarització als 17 anys** mostra una tendència ascendent sostinguda durant els últims 4 anys, amb una millora de 3 punts percentuals del 2020 al 2023 (última dada disponible). Aquesta dada mostra la proporció de població de 17 anys que està matriculada en qualsevol tipus d'ensenyament.

Gràfic 24. Percentatge d'alumnes estrangers per procedència a la comarca del Bages. Curs 2022/2023 (últimes dades disponibles)

Font: Idescat

Pel que fa a l'**alumnat d'origen estranger**, al conjunt de la comarca el curs 2022-2023, el 50,7% provenia del Magrib, seguit pel 19,3% d'Amèrica Central i del Sud i de l'11,3% de la Unió Europea. L'alumnat procedent d'Àsia i Oceania representa el 7,3%, de la resta d'Europa el 5,8%, de la resta d'Àfrica el 5,4% i d'Amèrica del Nord el 0,2%.

Segregació escolar i desigualtat educativa

Els **nivells de segregació escolar** a Catalunya només estan disponibles per a 8 municipis: Artés, Manresa, Navàs, Sallent, Sant Fruitós de Bages, Sant Joan de Vilatorrada, Sant Vicenç de Castellet i Santpedor.

Per mesurar el nivell d'equitat en la distribució de l'alumnat estranger i de l'alumnat amb necessitats educatives especials³ entre centres, s'ha adoptat l'**índex de dissimilitud**, que mesura la proporció del grup analitzat que (hipotèticament) s'hauria de canviar d'escola per aconseguir una distribució perfectament igualitària (oscil·la entre 0 i 1, i la situació de perfecta igualtat és 0 i la de màxima desigualtat, 1). Un índex de dissimilitud del 0,5, per exemple, ens indica que per aconseguir una distribució perfectament equitativa, el 50% de l'alumnat estranger o de l'alumnat amb necessitats educatives especials hauria d'estar escolaritzat en altres centres.

Taula 11. Nivell de segregació escolar dels municipis de més de 5.000 habitants a primària. Curs 2022/2023 (últimes dades disponibles).

	Primària		I3	
	Estranger	NEE	Estranger	NEE
Artés	0,07	0,04	0,16	0,15
Manresa	0,24	0,44	0,23	0,31
Navàs	0,16	0,1	0,01	0,06
Sallent	0,2	0,18	0,18	0,2
Sant Fruitós de Bages	0,27	0,31	0,38	0,18
Sant Joan de Vilatorrada	0,22	0,01	0,36	0,08
Sant Vicenç de Castellet	0,26	0,22	0,46	0,32
Santpedor	0,2	0,03	0,31	0,23

Font: Síndic de Greuges, amb dades del Departament d'Educació

Els nivells de segregació a infantil i primària a la comarca són generalment baixos o moderats. Els municipis amb més segregació entre centres pel que fa a l'alumnat estranger a la comarca són Sant Vicenç de Castellet, Sant Fruitós de Bages o Sant Joan de Vilatorrada, i especialment a infantil. D'altra banda, les necessitats especials es detecten més a primària que no pas a infantil, probablement, per motius diagnòstics i evolutius.

Taula 12. Nivell de segregació escolar dels municipis de més de 5.000 habitants a secundària. Curs 2022-2023

	ESO		1r d'ESO	
	Estranger	NEE	Estranger	NEE
Artés	0,12	0,3	0,02	0,25
Manresa	0,19	0,14	0,26	0,21
Navàs	0,2	0,2	0,56	0,24
Sant Fruitós de Bages	0,48	0,27	0,52	0,47
Sant Joan de Vilatorrada	0,01	0,15	0,17	0,17
Sant Vicenç de Castellet	0,07	0,02	0,14	0,24
Santpedor	0,15	0,17	0,1	0,24

Font: Síndic de Greuges, amb dades del Departament d'Educació

La tendència general mostra que a secundària hi ha, en general, nivells de segregació pel que fa a l'alumnat estranger més alts que a primària, especialment, a Navàs (0,16 a primària, davant del 0,56 a 1r d'ESO) i Sant Fruitós de Bages (0,27 a primària, davant de 0,52 a 1r d'ESO). Tanmateix, hi ha municipis que mostren una tendència a la inversa, com Sant Vicenç de Castellet (0,26 a primària i 0,07 a 1r d'ESO) o Sant Joan de Vilatorrada (0,22 a primària i 0,01 a l'ESO). Pel que fa a l'alumnat amb necessitats especials, a infantil la segregació més alta la trobem a Sant Vicenç de Castellet (0,32), a primària a Manresa (0,44) i a secundària a Sant Fruitós de Bages (0,47).

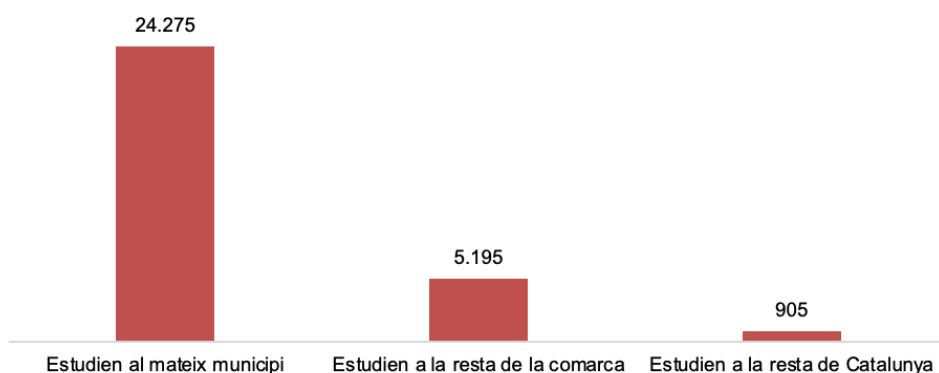
³ Les persones amb necessitats educatives especials (NEE) són aquelles que necessiten atenció específica durant part de la seva escolarització. Aquesta atenció especial es derivarà de diferents graus i capacitats personals d'ordre físic, psíquic, cognitiu o sensorial.

L'Informe del progrés sobre el desplegament del Decret 11/202 del Síndic de Greuges, encarregat del seguiment i avaluació del Pacte contra la segregació escolar preveu el següent: la composició social desigual dels diferents municipis, per efecte de la segregació residencial, limita la capacitat de la política educativa de reduir completament els desequilibris en la distribució de l'alumnat estranger als centres del conjunt de Catalunya. És a dir, en el supòsit que la distribució interna de cada municipi fos plenament equilibrada, hi hauria encara desequilibris en la composició social dels centres entre els diversos municipis.

Alumnes residents i formació d'adults

Al conjunt de la comarca hi ha un total de **30.380 alumnes residents** i que cursen ensenyaments no universitaris, segons dades del curs 2023-2024. D'aquests, el 80% estudien al mateix municipi on resideixen, un 17,1% a un altre municipi de la comarca i gairebé el 3% fora de la comarca.

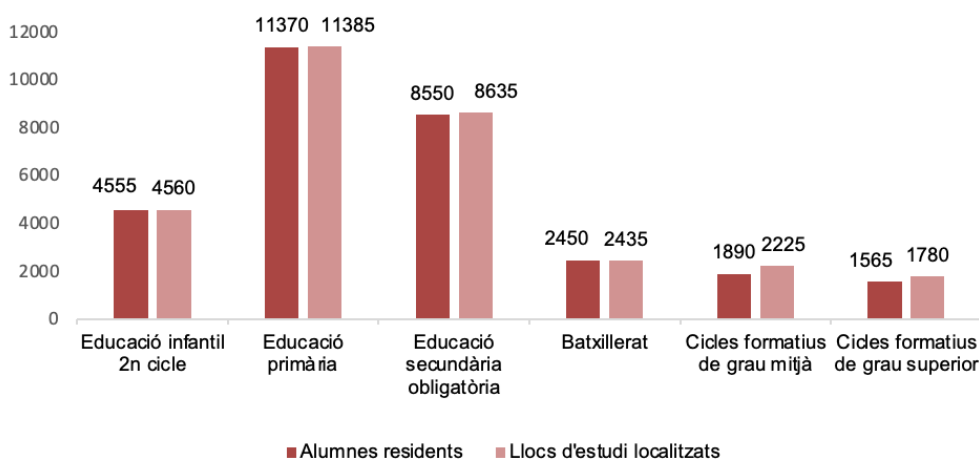
Gràfic 25. Alumnes residents al Bages per lloc d'estudi (ensenyaments no universitaris). Curs 2023-2024

Font: Idescat

La proporció d'alumnat resident i lloc d'estudis localitzats és força equilibrada per a tots els ensenyaments no universitaris, excepte en cicles formatius de grau mitjà, en què el Bages disposa d'una oferta més elevada que l'alumnat resident. Això significa que la comarca és un pol d'atracció d'alumnat de comarques veïnes.

Gràfic 26. Alumnes residents i llocs d'estudi localitzats per nivell d'estudis a la comarca del Bages. Curs 2023-2024

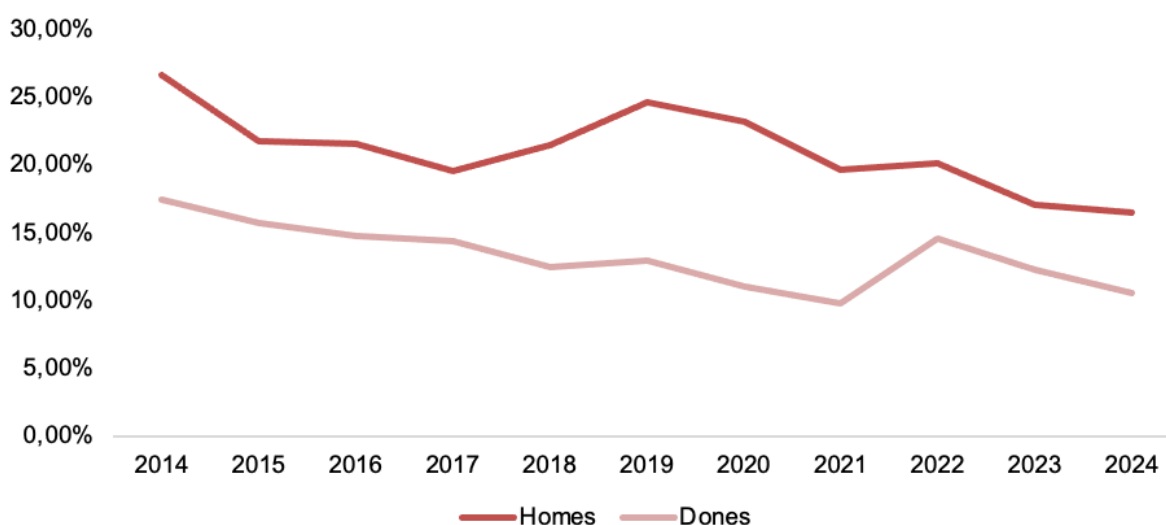
Font: Idescat

Abandonament escolar prematur

Segons la Fundació Bofill, Catalunya està al capdavant dels països amb més joves poc qualificats i sense estudis postobligatoris. En aquest context, l'abandonament és un dels problemes que més condiciona les oportunitats del jovent. Catalunya continua lluny de l'objectiu europeu del 9% d'abandonament escolar prematur, marcat per al 2030.

En general, el perfil dels infants i joves que abandonen és força concret: generalment són més nois (el **16,5%** de nois, davant del **10,63%** de noies), tenen progenitors amb nivells d'estudis baixos i viuen en llars amb pocs ingressos.

Gràfic 27. Abandonament escolar prematur a Catalunya. 2024

Font: Idescat i Enquesta de Població Activa, Ministeri d'Educació i FP

Aportacions de la Xarxa d'Observació

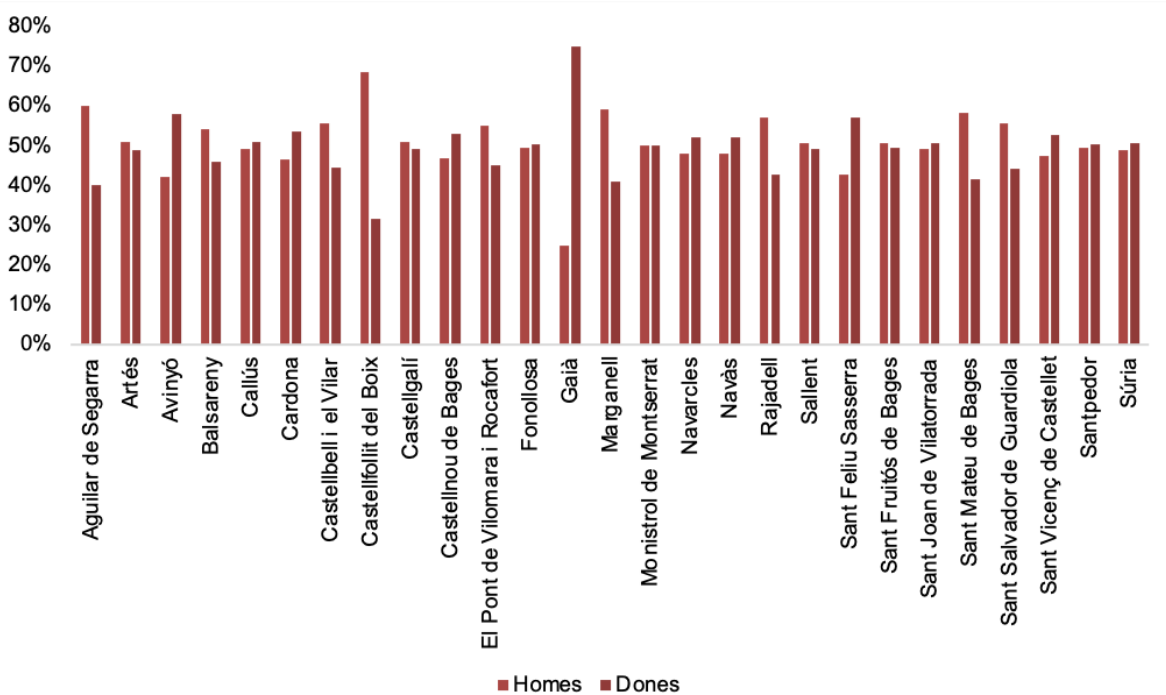
Tot i que a la comarca hi ha una oferta formativa molt àmplia, persisteix un sentiment de desesperança pel futur entre els joves, vinculat a les dificultats per accedir a una feina estable amb ingressos suficients per garantir l'habitatge. A això s'hi afegeix la prevalença de sentiments de soledat no volguda. Alhora, es detecta una tendència a cercar resultats immediats, fet que dificulta l'assoliment d'objectius formatius i laborals a mitjà i llarg termini.

L'objectiu dels professionals és mantenir i reforçar aquesta oferta formativa, especialment, en l'àmbit dels cicles formatius, i incentivar i acompanyar els joves sense estudis o amb només l'Educació Secundària Obligatòria perquè no abandonin el sistema educatiu i, quan sigui necessari, hi puguin retornar. Recuperar alguns valors vinculats a l'esforç i la paciència, així com procurar que el mercat laboral torni a ser un espai per tenir trajectòries de vida autònomes i dignes permetria tornar a posar en valor el sistema educatiu.

Indicadors socio-sanitaris

A la comarca del Bages (per tant, inclosa Manresa), **17.670 persones disposen del reconeixement legal de discapacitat**, de les quals 8.662 (49,02%) són homes i 9.008 (50,98%) són dones. Tot i que hi ha 13 municipis amb menys de 5 punts percentuals de diferència entre homes i dones, altres poblacions destaquen per una gran desproporció entre el reconeixement legal de discapacitat entre homes i dones. Els municipis que presenten més diferències per sexe són Gaiaà (el 25% de les persones reconegudes amb discapacitat són homes i el 75% dones), Castellfollit del Boix (68,4% i 31,6%,) i Aguilar de la Segarra (60% i 40%). S'ha de tenir en compte que en aquests municipis es tracta de nombres absoluts molt baixos i les diferències no són significatives. No es disposa de dades de Mura ni Talamanca.

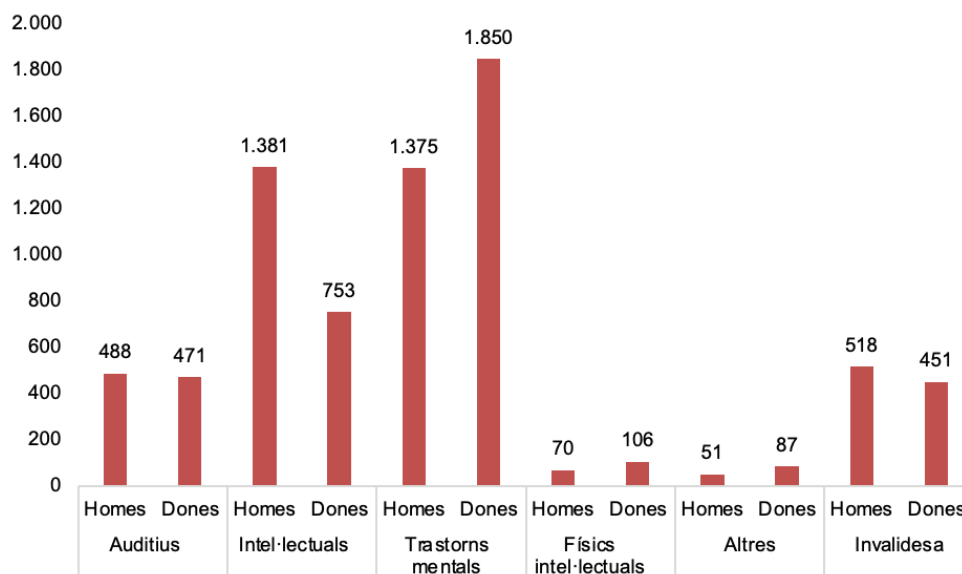
Gràfic 28. Distribució per sexe de la població amb discapacitat reconeguda als municipis del Bages. 2024

Font: Idescat

Les dades del gràfic 29 mostren que la tipologia de discapacitat reconeguda varia significativament segons el sexe. Pel que fa a la discapacitat intel·lectual, els homes són clarament més nombrosos i gairebé dupliquen la xifra de dones. També presenten un lleuger avantatge en la categoria d'invalidesa. En canvi, les dones sobresurten especialment en trastorns mentals, que constitueixen la categoria més nombrosa de tot el conjunt i en la qual superen els homes en més de 470 persones. També tenen més presència en altres categories específiques, com en discapacitats físiques intel·lectuals.

Gràfic 29. Persones amb reconeixement legal de discapacitat a la comarca del Bages per tipologia i sexe. 2024

Font: Departament de Drets Socials i Inclusió, Generalitat de Catalunya

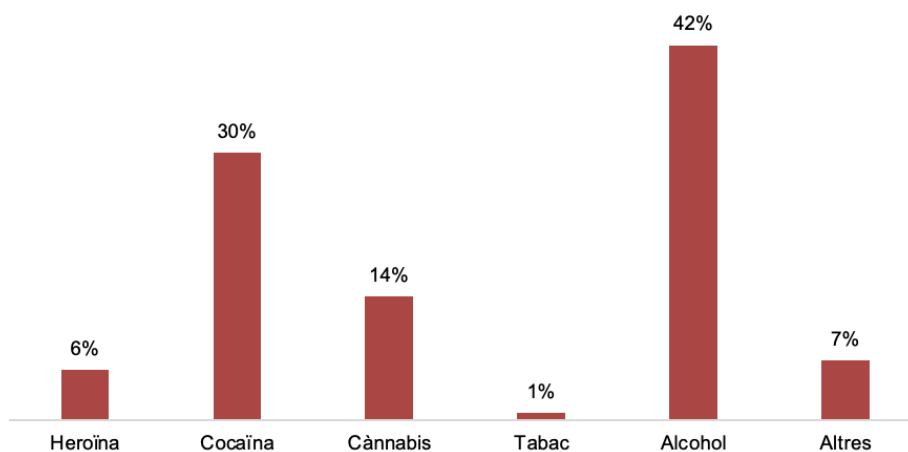

Aportacions de la Xarxa d'Observació

Les persones amb discapacitat a la comarca, especialment les que es troben en edat escolar, sovint no tenen cobertes totes les seves necessitats. S'apunta una manca de recursos especialitzats, infraestructures adaptades i programes de suport individualitzat, fet que limita les seves oportunitats d'autonomia i participació.

Pel que fa als **tractaments per drogodependència**, al conjunt de la comarca l'any 2023, l'alcohol (42%) i la cocaïna (30%) van representar les substàncies més tractades. El cànnabis ocupa la tercera posició, amb un pes destacable sobretot entre els joves. Les drogues com l'heroïna mantenen una presència residual, tot i que molt menor que anys passats. El tabac no apareix com a demanda principal de tractament, malgrat l'alta prevalença social.

Gràfic 30. Tractaments per drogodependència per tipologia de substància a la comarca del Bages. 2023 (últimes dades disponibles)

Font: Idescat

Respecte les dades d'atenció en els centres de salut mental a les comarques del Bages, el Solsonès i la Cerdanya (les dades es presenten de forma agregada per part del Departament de Salut), la taula 14 posa de manifest que només el 8,4% de les consultes ateses corresponen a primeres visites, fet que indica que la gran majoria són pacients en seguiment i, probablement, casos crònics. Pel que fa als diagnòstics, **la depressió és el trastorn més prevalent**, amb un **35,5%** dels casos, mentre que la psicosi –un trastorn mental sever que requereix una atenció més intensiva— representa el 14,8%. Així doncs, tot i que aproximadament tres quartes parts dels diagnòstics es consideren no severes, es posa de relleu la necessitat de reforçar els recursos destinats tant al tractament dels casos més greus com al seguiment adequat de la resta de pacients.

Taula 13. Dades sobre atenció en els centres de salut mental adults (CSMA), Bages-Solsonès-Cerdanya

% Persones ateses en primera visita	8,4
% Persones amb trastorn mental sever	25,4
% Persones sense trastorn mental sever	74,6
% Persones amb psicosi	14,8
% Persones amb depressió	35,5

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya

Població adolescent (12-18 anys)

El projecte territorial Deskohort ⁴ disposa de dades sociosanitàries de l'alumnat del Bages d'entre 12 i 18 anys, concretament, sobre pràctiques i consums. Es tracta d'alumnes de **2n i 4t d'ESO, 2n de batxillerat i 2n de CFGM** de tota la comarca, **exceptuant Manresa**. En general, hi ha una proporció més alta de noies que de nois en el consum diari de tabac i en el consum de risc d'alcohol.

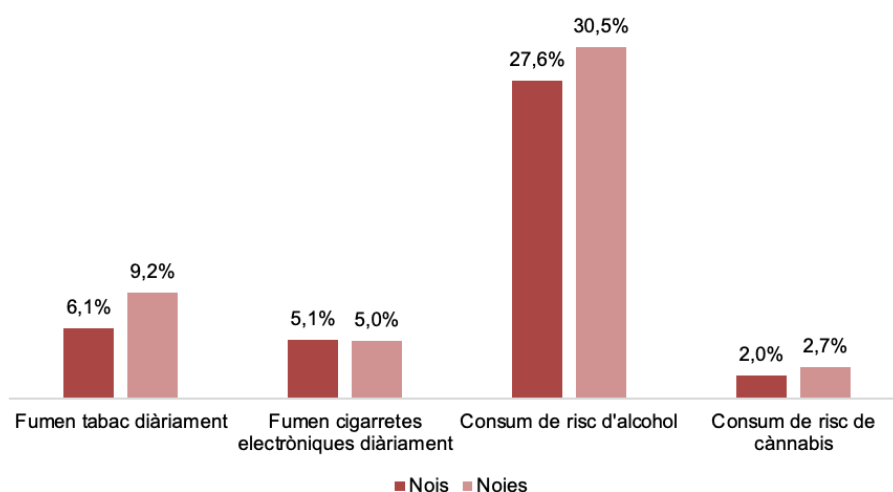
En primer lloc, el 50% dels nois i el 53,6% de les noies no sempre fan **ús del preservatiu** quan tenen relacions amb penetració anal o vaginal, amb dades del curs 2021-2022.

En segon lloc, el 6,1% dels nois i el 9,2% de les noies **fumen tabac diàriament**, i el 5,1% dels nois i el 5,0% de les noies fumen **cigarretes electròniques**.

En tercer lloc, el percentatge d'estudiants que fan un **consum de risc d'alcohol és del 27,6% en el cas dels nois, i del 30,5% en el de les noies**. Pel que fa al consum de risc de cànnabis, és del 2,0% dels nois i del 2,7% de les noies.

⁴ A data de la publicació de l'Informe de vulnerabilitat social del Bages, el projecte territorial Deskohort està treballant en la 3a onada de dades (2023-2024). En l'informe es presenten les últimes dades disponibles, referents al curs 2021-2022.

Gràfic 31. Percentatge d'estudiants segons tipologia de consum per sexe a la comarca del Bages (excepte Manresa). 2021-2022 (últimes dades disponibles)

Font: Deskohort

Aquesta tendència d'una proporció més alta de noies que de nois en els consums es manté en altres indicadors importants. Concretament, hi ha gairebé el doble de noies (30,0%) que de nois (16,1%) que fan un **ús problemàtic de les aplicacions d'entreteniment digital**; uns 20 punts més de noies (62,9%) que de nois (42,2%) que **no compleixen les recomanacions d'activitat física de l'OMS**, i més del doble de noies (42,9%) que de nois (18,4%) que presenten **malestar emocional**.

Més enllà de les presentades, el personal tècnic dels serveis d'atenció a les persones del Consell Comarcal del Bages afegeix dues problemàtiques: **la son i l'alimentació**. L'addicció a les pantalles fa que moltes persones joves no dormin les hores necessàries, fet que impacta en el rendiment acadèmic. La sobreexposició a les pantalles també explica problemàtiques alimentàries i malestar emocional en noies, tot i que s'apunta que la pressió està creixent també en els nois. Parallelament, s'indica que alguns dels problemes de salut de les persones joves poden ser atribuïts a la manca d'habilitats parentals dels progenitors.

Indicadors relacionals i de ciutadania

La **Diagnosi d'Envel·liment a la comarca del Bages** posa de manifest diverses situacions que afecten la participació en la vida comunitària per part de les persones grans. De l'altra banda, hi ha **poca mobilitat intermunicipal**. D'altra banda, no s'arriba a la franja d'edat d'entre 65 i 70 anys, ja que les persones que s'acaben de jubilar sovint no se senten interpel·lades i no volen anar a determinats espais, ja que els associen a persones de més de 75 anys. Al mateix temps, es percep una **disminució en la participació en activitats de voluntariat** i es constata l'aïllament d'algunes persones grans que viuen en zones rurals, la qual cosa dificulta encara més la seva implicació en iniciatives comunitàries. En aquest sentit, cal tenir en compte que el 13,4% de la població espanyola⁵ senten **soledat no volguda** i que entre el 20% i el 35% de la població europea manifesten sentir-se soles⁶.

En relació amb les cures de les persones grans s'observa que n'hi ha que s'han de fer càrrec dels ascendents dependents: són sobretot dones de 70 anys que han de tenir cura de persones de més de 90 anys, i en alguns casos també dels descendents. En aquest sentit, s'apunta que, en els propers anys, **es tendirà a una disponibilitat més baixa de familiars per tenir cura de persones grans** (perquè no viuen a prop, perquè no poden assumir la càrrega, entre d'altres).

5 Casal, B., Rivera, B. & Rodríguez, E. (2023). El coste de la soledad no deseada en España. Fundación Once.

6 Yang, K. & Víctor, C. (2011). Age loneliness in 25 European nations. Ageing & Society, 31(8), 1368-1388.

D'altra banda, **l'empadronament continua sent una problema en molts municipis**, fins al punt que hi ha persones molt vulnerables que manifesten haver pagat quantitats de diners força elevades per accedir a un padró a través de xarxes il·lícites. La Llei 12/2007 d'11 d'octubre de serveis socials en cap moment parla de la necessitat que les persones estiguin empadronades per poder utilitzar els serveis, fet que a la pràctica varia d'un municipi a l'altre, tal com es va posar de manifest al [Pla d'acollida i interculturalitat del Bages](#). Segons la Direcció General per a la Promoció i Defensa dels Drets Humans del Departament d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya, l'empadronament és un dret i una obligació de totes les persones que viuen en un municipi, ja que és la porta d'entrada a altres drets reconeguts, com ara l'educació o la salut. L'article 15 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local estableix que "qualsevol persona que visqui a Espanya està obligada a inscriure's al padró del municipi en el qual resideixi habitualment" i garantir el dret a l'empadronament és una obligació de les administracions públiques.

L'informe "Les discriminacions a Catalunya" (2024), elaborat per l'Oficina d'Igualtat de Tracte i No-Discriminació, exposa que la forma de discriminació percebuda com a més freqüent al territori és la relacionada amb la nacionalitat. En aquest sentit, la manifestació més habitual de discriminació per motius racistes és la dificultat o l'impediment d'accedir al lloguer o a la compra d'un habitatge. Aquest informe mostra que el **38% de les denúncies es van fer per motius de racisme**, el 14% per qüestions de sexe, seguit d'un altre 14% per motius LGTBfòbics, i del 9% per capacitisme. Un percentatge més petit pertany a discriminacions pel que fa a la llengua, l'aspecte físic, les opinions polítiques, l'edat i les alteracions de la salut, entre d'altres, també reconegudes pels instruments del dret internacional.

L'estudi també assenyala que els col·lectius que generen més incomoditat social són les persones sense sostre i les persones amb VIH o sida, especialment, quan es tracta d'imaginar-les com a companys i companyes de feina o bé com a possibles gendres o nores.

És rellevant destacar que un **33% de la població manifesta haver patit alguna situació de discriminació a Catalunya**. Per gènere, les persones no binàries són les que declaren una incidència més alta, seguides de les dones. Per edats, la franja més afectada és la de 24 a 34 anys. Si s'analitza per grups ètnics, les persones negres i les gitanes són les que presenten un percentatge més alt de discriminació. A més, en moltes situacions discriminatòries es detecta una incidència més elevada entre les persones no blanques i el col·lectiu LGTBI en comparació amb la població general. En aquest sentit, un **54% de les persones LGTBI afirmen haver patit discriminació a l'escola**, mentre que entre les persones no blanques que denuncien haver estat discriminades per motius d'origen ètnic o nacionalitat, un **64%** declara haver rebut **menyspreu cap als seus costums culturals**.

Finalment, cal subratllar que moltes de les persones que han estat discriminades assenyalen l'**autoestima** com una de les dimensions més greument afectades per aquestes experiències.

Específicament al Bages, les denúncies rebudes per eixos al llarg del 2023 (últimes dades disponibles) mostren el següent: el **80% han estat per motius de racisme** i el 20% restant per altres causes reconegudes pels instruments de dret internacional. Tanmateix, el nombre de denúncies és molt reduït, només 5: per tant, no són dades extrapolables en el total de la comarca. En aquest sentit, és important sensibilitzar i conscienciar la ciutadania sobre l'existència d'aquest mecanisme de denúncia. Les **principals barreres a l'hora de denunciar** són la desconfiança en el sistema, la desinformació, la manca de suport i acompanyament, la identificació personal (NIF-NIE) com a requisit per fer el tràmit de denúncia i la normalització de la discriminació.

Pel que fa a les **denúncies en matèria de consum**, segons dades de l'Agència Catalana del Consum, el balanç de les actuacions durant l'any 2023 a la vegueria de la Catalunya Central —que inclou les comarques del Bages, el Berguedà, el Solsonès, el Moianès i Osona— indica que prop del 45% de les denúncies presentades per la ciutadania van estar relacionades amb la **vulneració de drets lingüístics**, és a dir, amb la **discriminació del català**.

Altrament, es percep que en els municipis amb una població nouvinguda més elevada es detecten més **problemàtiques associades a la cohesió social**. Aquest fet fa pensar que probablement no hi ha suficients espais de relació i coneixença entre les comunitats que contribueixin a la reducció dels estigmes. Alhora, la

manca de relació entre comunitats s'associa al possible **desconeixement del català**. Són especialment rellevants les dificultats de comunicació per motius idiomàtics entre algunes persones nouvingudes amb relació a les escoles i instituts dels fills i filles; això pot generar dificultats en les trajectòries escolars i també redueix el potencial inclusiu que pot tenir l'àmbit escolar i les AFA per a les famílies nouvingudes.

Una de les problemàtiques manifestades quant a les persones nouvingudes, però també amb les persones catalanes racialitzades, és el **racisme institucional**. En aquest sentit, cal reforçar la mirada antiracista tant de la població, de les entitats i de la ciutadania organitzada, com dels professionals en el marc de la Llei 19/2020 d'igualtat de tracte i no-discriminació.

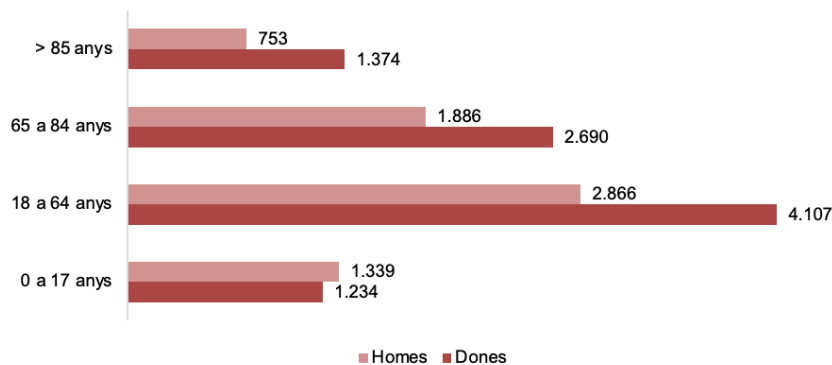
Dades sobre la resposta per part dels serveis del Consell Comarcal del Bages

Serveis socials bàsics

Els **serveis socials bàsics** inclouen l'atenció personalitzada i directa a les persones i les famílies. Els proporcionen orientació, assessorament i intervenció en diverses àrees com la inserció social, la mediació familiar, l'atenció a la dependència i el suport a la infància i la vellesa.

Des de l'Àrea Bàsica de Serveis Socials del Bages, la qual incorpora personal tècnic del Consell Comarcal del Bages, però també d'altres ajuntaments, s'han atès un total de **16.249 persones**⁷. Crida especialment l'atenció el col·lectiu d'edat més avançada, ja que hi ha hagut 6.703 persones ateses (el 41% sobre el total), de les quals el 68,3% tenen entre 65 i 84 anys i el 31,7%, 85 anys o més. Això reflecteix la tendència a l'envelliment.

Gràfic 32. Persones ateses per serveis socials bàsics. 2024

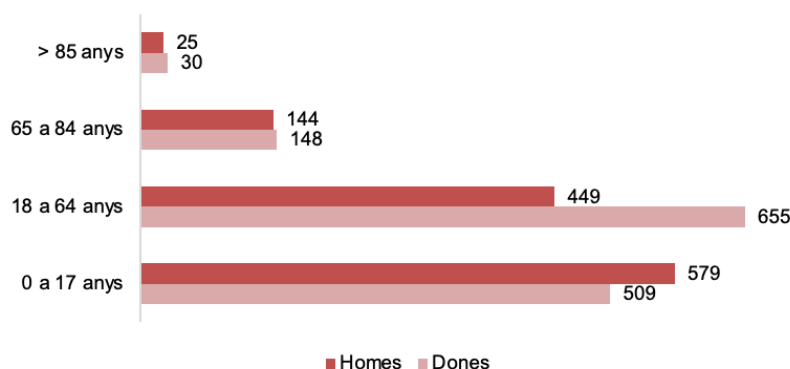

Font: Serveis Socials Bàsics

Específicament, el **Model d'Atenció Pròpia d'Urgència i Emergència Social** es caracteritza per la capacitat de resposta immediata i eficaç que té davant situacions de crisi personal o familiar que requereixen una intervenció urgent per garantir el cobriment de les necessitats bàsiques i preservar el benestar dels individus afectats. En aquest context, de les 2.539 persones ateses, el **52,9% són dones, mentre que el 47,1% són homes**.

⁷ Les persones que comptabilitzen com a ateses per Serveis Socials Bàsics se'ls ha assignat un diagnòstic social i/o se'ls ha prescrit intervencions de tractament social o prestacions de serveis socials, hagin estat ateses o no per un Equip Bàsic d'Atenció Social.

Gràfic 33. Persones ateses pel model d'atenció pròpia d'urgència i emergència social. 2024

Font: Serveis Socials Bàsics

Les **prestacions d'urgència social** són per a situacions que requereixen una intervenció ràpida per evitar que les condicions de vida de la persona o família afectada empitjorin. Al Bages, hi ha diverses tipologies de prestació d'urgència social. La distribució de les prestacions d'urgència social al Bages durant l'any 2024 mostra una **presència lleugerament superior de dones com a destinatàries principals dels ajuts**, especialment en aquelles tipologies vinculades a la cobertura de necessitats bàsiques i de sosteniment de la llar. En termes generals, les dones concentren la majoria de prestacions, amb percentatges que oscil·len al voltant del 55% mentre que els homes representen aproximadament el 45% restant.

Les prestacions més freqüents, concretament les destinades a famílies amb menors a càrrec, són les relacionades amb **les beques menjador** i amb les **activitats extraescolars i culturals** (1.205 famílies beneficiàries), seguides de les d'alimentació i productes bàsics (610 famílies). Aquestes dues tipologies necessiten, per tant, més suport social i reflecteixen la prioritat de garantir la cobertura alimentària i educativa per a la infància.

Pel que fa a les prestacions vinculades a l'habitatge i els subministraments, es constata també una participació més alta de dones (56,3% en habitatge; 54,5% en llum), tot i que en el cas del gas la proporció s'inverteix (41,4% dones i 59% homes). Aquest fet pot respondre a diferències en la titularitat dels contractes o en les situacions residencials dels perceptors.

En conjunt, les dades evidencien que **les dones continuen essent les principals perceptores de les prestacions d'urgència social**, fet que pot vincular-se a una presència més alta com a caps de famílies monoparentals o com a principals responsables de la cura de menors i de la gestió quotidiana de la llar. Aquesta pauta reitera la importància d'incorporar la perspectiva de gènere en la planificació i gestió de les polítiques socials del territori.

Taula 14. Prestacions d'Urgència Social per tipus i Gènere. 2024

Tipologia de prestació	% Dones	% Homes	Nombre de famílies amb menors a càrrec
Alimentació i productes bàsics	54,6%	45%	610
Roba i calçat	50,0%	50%	22
Farmàcia	50,0%	50%	13
Habitatge	56,3%	44%	45
Subministraments llum	54,5%	46%	57
Subministraments gas	41,4%	59%	24
Subministraments aigua	49,7%	50%	31
Subministraments llum i gas	57,1%	43%	2
Beques menjador, activitats, extraescolars, culturals	51,7%	48%	1205

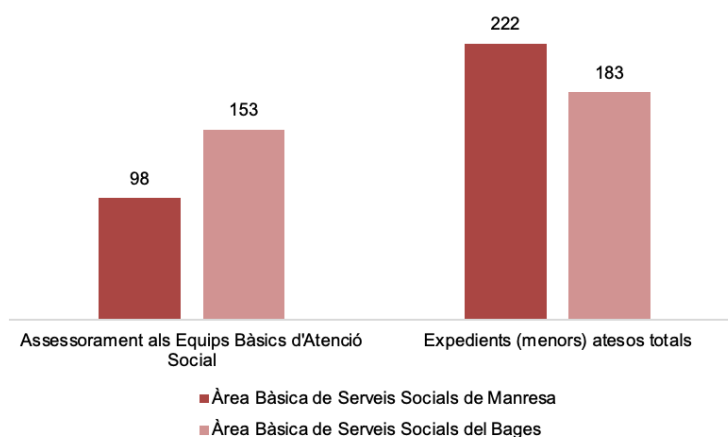
Tipologia de prestació	% Dones	% Homes	Nombre de famílies amb menors a càrrec
Altres: sense llar (pensió, equipament, pis...)	57,1%	43%	1
Altres: enterrament social; reparació caldera; desplaçaments; visites mèdiques; llenya; gasoil; gas butà; residència GG, òptica, integració sociolaboral; targetes moneder; altres necessitats	55,9%	44%	228

Font: Serveis Socials Bàsics

Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància i l'Adolescència

El Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància i l'Adolescència del Bages (SEAIA) atén els infants en situacions de desemparament o que es troben en risc imminent de desemparament. Segons les dades facilitades pel mateix servei, es van registrar el 2024 un total de **656 expedients**, 320 a Manresa i 336 a la resta de la comarca.

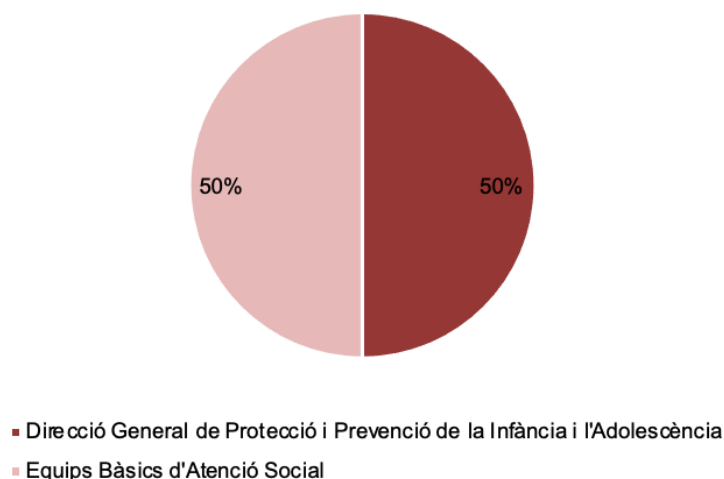
Gràfic 34. Casos atesos pel SEAIA Bages per zona i tipus. 2024

Font: Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància i l'Adolescència

Pel que fa a les derivacions, durant el 2024 han estat similars les procedents de la Direcció General de Protecció i Prevenció de la Infància i l'Adolescència i les dels Equips Bàsics d'Atenció Social.

Gràfic 35. Derivacions al SEAIA Bages. 2024

Font: Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància i l'Adolescència

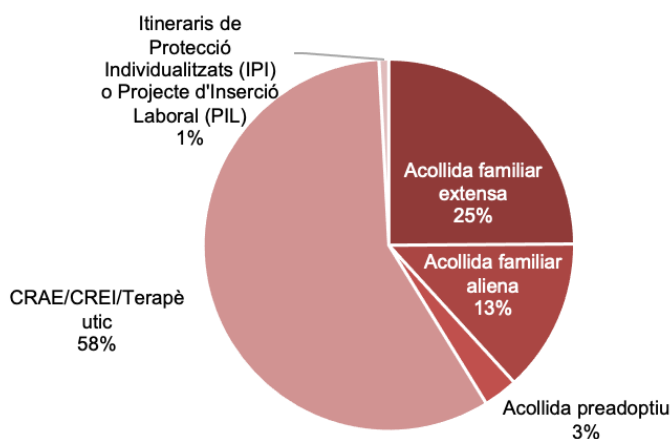
Pel que fa als infants i adolescents en situació de vulnerabilitat, es pren com a referència els Compromisos Socioeducatius (CSE⁸): durant el 2024 al Bages s'han atès un total de **71 infants i adolescents**.

Taula 15. Nombre d'infants i adolescents atesos que es troben en situació de vulnerabilitat segons les atencions del servei

CSE 2024	Número	%
ABSS Manresa	43	60
ABSS Bages	28	40
Total	71	100%

Font: Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància i l'Adolescència

Gràfic 36. Expedients de tutela segons mesura de protecció constituïda. 2024

Font: Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància i l'Adolescència

Prestació d'ajuts econòmics per al transport adaptat i assistit

El **transport adaptat i assistit** es destina a persones més grans de 18 anys amb discapacitats o persones grans, que presenten dificultats de mobilitat (reduïda), necessitat d'acompanyament i/o tenen dependència o una demència diagnosticada, als serveis socials especialitzats d'atenció diürna (centres de dia per a persones grans i centres especials per a persones amb discapacitats). De totes maneres, cal tenir en compte que fins als 21 anys el transport d'educació especial és obligatori i gratuït, tant si les persones tenen mobilitat reduïda com si no (i no és objecte d'aquests ajuts).

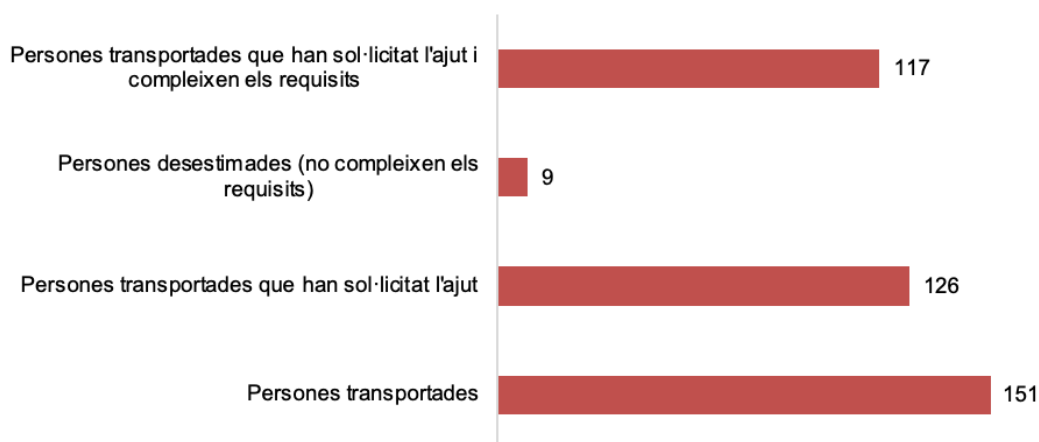
A continuació es presenten les dades pel que fa a la resolució de la **Convocatòria d'atorgament d'ajuts econòmics per al transport adaptat i assistit**.

Taula 16. ens i centres que han sol·licitat l'ajut. 2024

Categoria	Quantitat
Total d'ajuntaments que han sol·licitat l'ajut	12
Total de centres de dia per a persones grans que han sol·licitat l'ajut	5

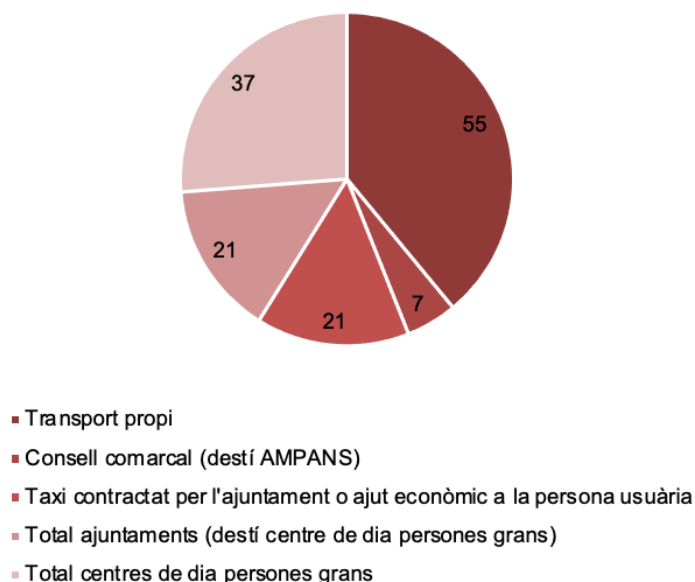
⁸ L'elaboració del CSE determina quines seran les mesures d'atenció social i educativa que els diferents serveis aplicaran per a la millora de la situació familiar, i quins són els compromisos que ha d'assumir la família per superar les situacions de risc que envolten els infants i/o adolescents, establertes per la LDOIA 14/2010.

Gràfic 37. Nombre de persones usuàries del servei per estat. 2024

Font: Servei d'Inclusió Social i Convivència

Gràfic 38. Distribució del servei de transport. 2023

Font: Servei d'Inclusió Social i Convivència

El **transport adaptat i la col·laboració entre diverses entitats** són essencials per **garantir la mobilitat i el benestar** de les persones adultes, especialment amb discapacitat o de la tercera edat. Diferents institucions i ajuntaments treballen conjuntament per oferir serveis de transport que faciliten l'accés als centres de dia i a altres serveis vitals. En aquest sentit, des de l'ABSS del Bages, el servei es presta a través d'ajuntaments, vacants d'educació, transport propi o centres de dia en el cas de les persones grans.

La principal entitat que presta i/o col·labora amb el transport adaptat és AMPANS, per a persones amb discapacitat i centres de dia i residències. De fet, això coincideix amb els serveis als quals accedeixen les persones usuàries del transport adaptat: el 49% fan ús d'alguns dels 12 centres de dia de gent gran a la comarca (sense comptar Manresa) i el 51% assisteix a algun dels centres especialitzats per a persones amb discapacitat que formen part d'AMPANS.

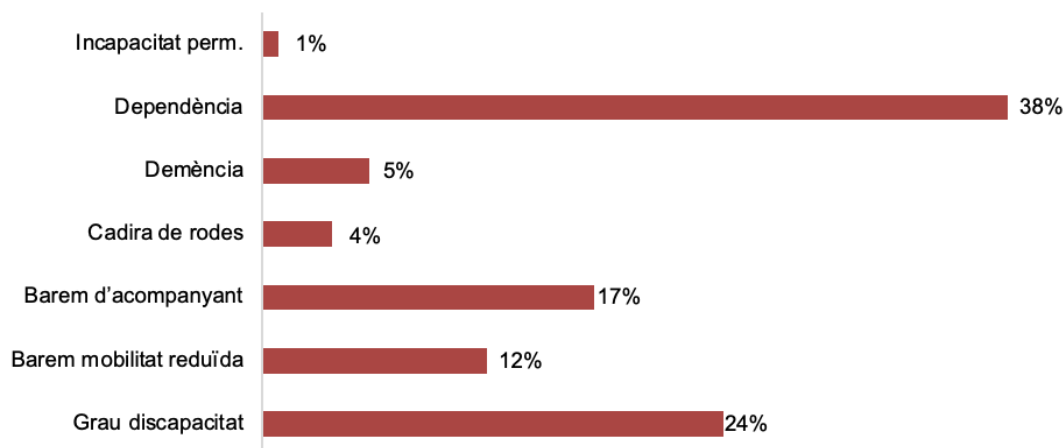
El servei de transport adaptat és una **prestació no garantida**. A l'Àrea Bàsica de Serveis Socials del Bages, el Consell Comarcal en té les competències, però no ho gestiona directament: en la mesura dels recursos econòmics dels quals disposa, participa en el finançament del transport adaptat amb una convocatòria d'ajuts econòmics. En aquesta línia, **actualment no es disposa de finançament suficient** per a la prestació d'aquest servei tan necessari per a persones altament vulnerables. És per això que, fins ara, el servei s'ha prestat de manera dispersa, descentralitzada i heterogènia, a través d'ajuntaments, transport propi, iniciatives per part de les famílies i l'aprofitament de vacants de transport escolar.

Taula 17. Nombre de persones ateses segons tipologia de servei. 2024

Documentació acreditativa	Núm. persones que van a centre de dia per a persones grans	Núm. persones que van a centres per a persones amb discapacitat	Total
Grau de discapacitat	14	54	69
Barem de mobilitat reduïda	11	23	34
Barem d'acompanyant	4	48	52
Cadira de rodes	3	8	11
Demència	13	0	13
Dependència	59	52	111
Incapacitat permanent	3	0	3

Font: Servei d'Inclusió Social i Convivència

Gràfic 39. Persones usuàries per documentació acreditativa. 2024

Font: Servei d'Inclusió Social i Convivència

Servei de Primera Acollida

La Llei 10/2010 d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya determina què ha d'oferir el Servei de Primera Acollida; inclou l'acompanyament, la formació i la certificació d'uns coneixements mínims que tenen com a objectiu facilitar la vida quotidiana i l'accés al mercat laboral a Catalunya. El servei s'adreça a les persones estrangeres immigrades, les sol·licitants d'asil o de protecció subsidiària, les refugiades, les apàtrides i les retornades. Paral·lelament, es duen a terme tallers de sensibilització ciutadana orientats a promoure la convivència, fomentar el respecte a la diversitat i reduir els prejudicis i estereotips envers la població d'origen estranger.

Les principals xifres d'intervenció del Servei de Primera Acollida de l'any 2024 són:

Taula 18. Repartiment del servei. 2024

Tipologia d'atenció	Persones beneficiàries
Acollida descentralitzada integral	301
Servei d'interpretació lingüística	145
Servei d'assessorament en estrangeria	339
Tallers de sensibilització en antiracisme	189

Font: Servei d'Inclusió Social i Convivència

Els mòduls formatius que s'ofereixen des del servei són els següents:

- **Mòdul A:** competències lingüístiques bàsiques en llengua catalana i castellana. El mòdul ha de consistir en un mínim de 90 hores de formació en cadascuna de les dues llengües oficials (nivells A1/A2).
- **Mòdul B:** coneixements laborals amb una durada mínima de 15 hores.
- **Mòdul C:** coneixements de la societat catalana i del marc jurídic amb una durada mínima de 15 hores.
- **Mòdul D:** en el cas del Bages s'hi afegeix un mòdul D, relacionat amb la igualtat de tracte i la no-discriminació.

Amb relació a allò que determina la llei sobre adquirir **competències bàsiques en llengua catalana** (mòdul A), el servei ha d'oferir la formació i els mitjans necessaris per adquirir-les, sempre que sigui possible mitjançant el Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL). Tanmateix, els **recursos disponibles en matèria de llengua resulten insuficients davant el gran volum de persones que en fan demanda a la comarca**. Això genera sovint el dilema de prioritzar l'atenció a les persones nouvingudes que s'incorporen al sistema d'acollida, amb la repetició reiterada dels cursos inicials de català, o bé permetre l'avanç en l'itinerari formatiu de la llengua. Aquesta segona opció, però, comporta el risc de deixar sense cobertura les persones que s'incorporen per primer cop al sistema.

D'altra banda, un dels principals dificultats a la comarca és la **centralització de la majoria dels cursos a Manresa**, circumstància que dificulta l'accés a les persones que viuen en municipis amb una comunicació deficient en transport públic. Per tal de pal·liar aquesta situació, el Departament de Política Lingüística ha convocat una línia de subvencions destinada a la realització de cursos de català per a adults durant el curs acadèmic 2025-2026, especialment centrats en els nivells A1 i A2 d'acord amb el Marc europeu comú de referència per a les llengües (MECR). A aquesta convocatòria s'hi poden acollir els ajuntaments de municipis de menys de 17.500 habitants, és a dir, tots els que formen part de l'Àrea Bàsica de Serveis Socials. Cada ajuntament pot sol·licitar fins a un màxim de tres cursos, la qual cosa permet ampliar l'oferta formativa en llengua catalana de manera descentralitzada.

Taula 19. Participants als mòduls d'acollida. 2024

Mòdul	Persones inscrites
Mòdul A (inicials, bàsics de català o alfabetització)	180
Mòduls B	100
Mòduls C	140
Mòdul D	61

Font: Servei d'Inclusió Social i Convivència

Servei d'Informació i Atenció a la Dona

El Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) del Consell Comarcal del Bages és un servei integral que promou la igualtat entre dones i homes, i porta a terme accions que garanteixin l'efectivitat dels drets de les dones.

Té com a finalitat donar resposta a les diverses demandes d'informació, sensibilització i atenció, així com potenciar els processos d'autonomia de les dones i contribuir a la superació de totes les situacions de desigualtat de gènere. Alhora, té com a objectiu incidir en les situacions de desigualtat i discriminació des de l'àmbit local.

Els dos àmbits d'actuació són l'atenció i el tractament, d'una banda, i la prevenció i la sensibilització, de l'altra.

Taula 20. Atencions en situació de crisi, d'urgència i d'emergència per violència masclista contra dones, per tipologia de serveis. 2024

Atencions en situació de crisi, d'urgència i d'emergència per violència masclista contra dones, per tipologia de serveis:	Nombre
Servei d'Atenció Psicològica	6
Servei d'Atenció Social	19
Servei d'Atenció Jurídica	3
Servei d'Acolliment Urgències especialitzat	5
Servei d'Acolliment d'Urgències no especialitzat	3

Font: Servei d'Informació i Atenció a la Dona

Taula 21. Atencions en situació de crisi, d'urgència i d'emergència per violència vicària, per tipologia de serveis. 2024

Atencions en situació de crisi, d'urgència i d'emergència per violència vicària, per tipologia de serveis:	Nombre
Servei d'Atenció Psicològica	1
Servei d'Acolliment Urgències	2
Servei d'Acolliment d'Urgències no especialitzat	3

Font: Servei d'Informació i Atenció a la Dona

La violència vicària és una forma de violència de gènere per la qual els fills i les filles de les dones víctimes de violència de gènere són instrumentalitzats com a objecte per causar dolor a les seves mares. Les dades de la taula 21 inclouen infants de 0 a 15 anys.

Servei d'Atenció Integral

El **Servei d'Atenció Integral LGTBI (SAI)** és un servei de caràcter comarcal que ofereix atenció, informació i assessorament de proximitat per a les persones lesbianes, gais, trans, bisexuals, intersexuals, a la ciutadania, en general, i també a les entitats i els professionals en termes relacionats amb la diversitat afectiva, sexual i de gènere.

Des del servei també es treballa per a l'erradicació de l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, tot impulsant accions, campanyes i programes d'àmbit comarcal.

Taula 22. Nombre d'actuacions del SAI segons tipologia. 2024

Tipologia d'actuació	Nombre
Atencions, incidències i denúncies durant l'any	56
Campanyes que inclouen la perspectiva de gènere en clau LGTBI+	3
Activitats d'oci nocturn que disposen de punt lila i LGTBI+	33
Plans i programes comarcals i locals que incorporen la perspectiva de gènere en clau LGTBI+	7

Font: Servei d'Atenció Integral

Servei Especialitzat d'Atenció a la Vellesa (SEAV)

El Servei Especialitzat d'Atenció a la Vellesa (SEAV) del Bages inclou la **detecció, l'assessorament, l'avaluació** (si s'escau), **la intervenció i el seguiment** en situacions de sospita i/o maltractament a persones grans.

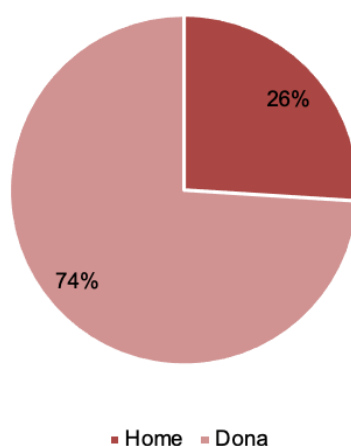
Actualment està format per una figura de coordinació, una de treball social, dues de psicologia especialitzades en geriatria i una d'advocacia.

El servei està inspirat en l'experiència de l'Equip d'Atenció a la Vellesa de l'Anoia (EAVA) del Consell Comarcal de l'Anoia.

Les principals xifres d'intervenció del servei de l'any 2024 són:

53 situacions de sospita i/o maltractament a persones grans, dels quals 39 s'han detectat durant el 2024. S'observa un augment en el nombre de casos atesos, fet que pot estar relacionat amb l'augment de detecció per part dels serveis assistencials.

Gràfic 40. Gènere persona gran sospita i/o en situació de maltractament. 2024

Font: Servei Especialitzat d'Atenció a la Vellesa

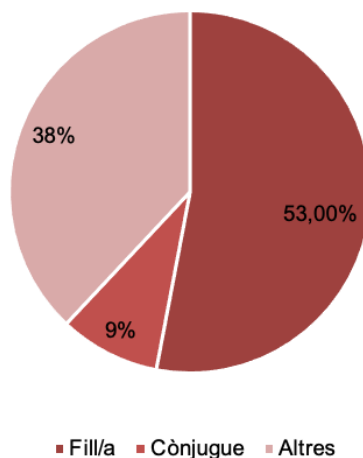
Les dades mostren que el **maltractament es concentra en l'entorn familiar més proper**, especialment en la relació de progenitors-fills (53%) i en la de parella (38%). Aquesta distribució evidencia com els vincles de convivència i dependència emocional o econòmica poden esdevenir factors de risc importants a l'hora de generar i sostenir dinàmiques de violència.

El fet que més de la meitat dels casos estiguin vinculats als fills i filles apunta a la rellevància creixent del **maltractament filioparental**, un fenomen sovint invisibilitzat però que cada cop rep més atenció en l'àmbit social i institucional. Aquest tipus de violència pot estar relacionat amb diversos factors: la conflictivitat en el procés d'adolescència i joventut, les situacions de desestructuració familiar, la manca d'eines educatives, la presència de problemes de salut mental o addiccions i, també, els canvis en els models de criança i d'autoritat.

Pel que fa a la violència exercida pel cònjuge (38%), les dades s'inscriuen dins el marc més ampli de la **violència masclista** i de gènere, en què la parella sentimental continua sent l'escenari més freqüent de maltractaments. Aquest fenomen es veu reforçat per dinàmiques de desigualtat estructural, dependència econòmica i per la persistència d'estereotips de gènere.

Finalment, el grup d'altres (9%) mostra que, tot i ser minoritari, el maltractament també pot sorgir en contextos diversos fora del nucli familiar més immediat, i posa de manifest la necessitat d'abordar la violència en tota la seva complexitat.

Gràfic 41. Vincle amb el presumpte responsable del maltractament. 2024

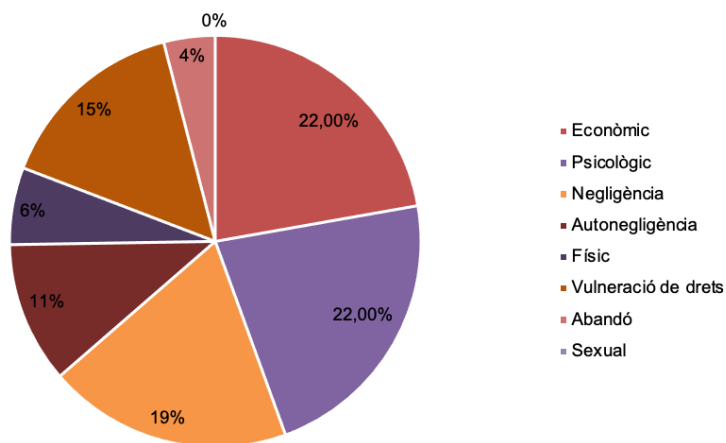

Font: Servei Especialitzat d'Atenció a la Velleja

El gràfic següent sobre la **tipologia de maltractament detectat pel SEAV (2024)** mostra la distribució percentual dels diversos tipus de maltractaments identificats. Els més freqüents són el **maltractament econòmic** i el **psicològic**, que representen cadascun el **22%** del total de casos. Consegüentment, els progenitors encara sostenen l'economia dels fills, inclús quan són persones grans en un context cada vegada més empobrit. En tercer lloc, trobem la negligència, amb un 19%, seguida de la vulneració de drets, que arriba al **15%**. L'autonegligència concentra un 11%, mentre que el maltractament físic se situa en un 6% dels casos. L'abandonament té una presència més reduïda, amb un 4%, i finalment el maltractament sexual pràcticament no s'ha detectat.

En conjunt, aquestes dades posen de manifest que els **maltractaments no sempre es materialitzen en forma de violència física**, sinó que tenen una presència molt destacada les dimensions **econòmiques, psicològiques i de negligència**, que afecten greument la qualitat de vida de les persones.

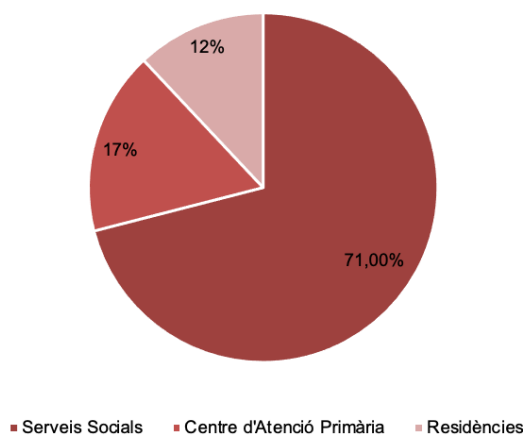
Gràfic 42. Tipologia de maltractament detectat pel SEAV. 2024

Font: Servei Especialitzat d'Atenció a la Vellesa

Els maltractaments descrits anteriorment s'han detectat principalment a través dels Serveis Socials (71%), però també hi han tingut un pes rellevant els CAP (17%) i les residències (12%).

Gràfic 43. Serveis detectors. 2024

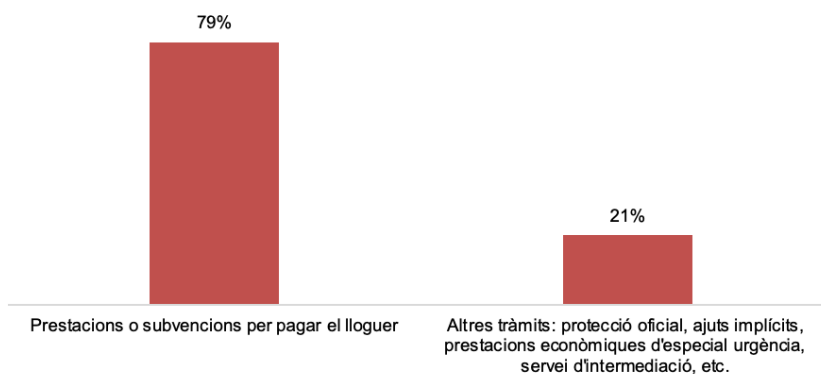

Font: Servei Especialitzat d'Atenció a la Vellesa

Oficina de Rehabilitació i Habitatge

L'oficina de Rehabilitació i Habitatge del Consell Comarcal del Bages ha realitzat un total de **3.988 tràmits** durant l'any 2024, dels quals un **42,5%** corresponen a programes d'àmbit social i el **57,4%** a programes d'àmbit tècnic.

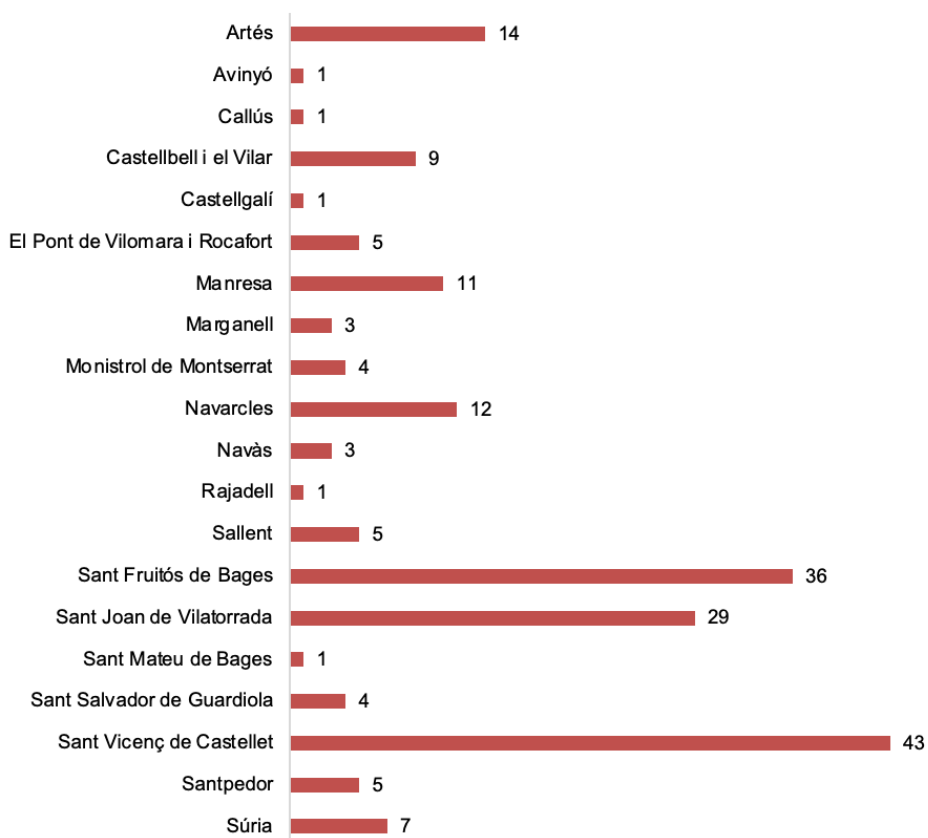
Gràfic 44. Programes en matèria d'àmbit social segons tipologia. 2024

Font: Oficina de Rehabilitació i Habitatge

Per accedir a un habitatge amb protecció oficial cal inscriure's prèviament en el **Registre de sol·licitants d'habitatge amb protecció oficial**. Aquest registre proporciona informació sobre les necessitats reals i la distribució territorial dels habitatges amb protecció oficial. A part, permet facilitar els processos d'adjudicació d'habitatges protegits la qual cosa garanteix la màxima transparència.

Gràfic 45. Nombre de sol·licituds d'habitatge amb protecció oficial per municipis del Bages. 2024

Font: Oficina de Rehabilitació i Habitatge

Com es veu en el gràfic 45, durant el 2024, Sant Vicenç de Castellet ha estat la població del Bages on s'han cursat més sol·licituds (43). En segon lloc se situa Sant Fruitós de Bages, amb 36, i en tercer lloc Sant Joan de Vilatorrada, amb 29.

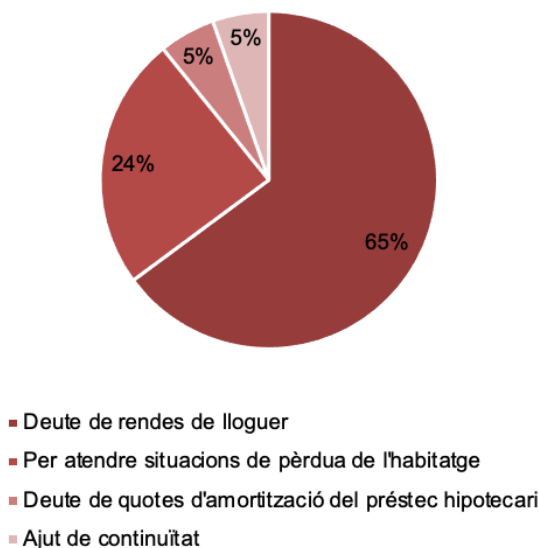
No es disposa de dades d'Aguilar de Segarra, Balsareny, Cardona, Castellfollit del Boix, Castellnou de Bages, Fonollosa, Gaià, Mura, Sant Feliu Sasserra i Talamanca.

Enguany s'han tramitat un total de **196 expedients**, dels quals 106 corresponen a dones i 90 a homes. La **majoria dels usuaris (72%) són de procedència nacional**.

Des de 2020, l'Oficina de Rehabilitació i Habitatge disposa d'una **Borsa de Mediació per al Lloguer Social** amb l'objectiu de facilitar l'habitatge de lloguer a un preu assequible per atendre les persones amb dificultats per accedir al mercat de lloguer. Paral·lelament, es pretén oferir el màxim de garanties a les persones propietàries que han confiat en aquest servei. A finals de 2024 hi havia un total de **177 famílies inscrites**, 69 de les quals eren noves del mateix any (de les quals, 37 dones i 32 homes). El 65% de les famílies són persones usuàries de procedència nacional.

Les **prestacions econòmiques d'especial urgència (PEEU)** tenen la finalitat d'afrontar situacions d'emergència en l'àmbit de l'habitatge. L'objectiu és possibilitar la permanència en l'habitatge de la persona sol·licitant i la seva unitat de convivència o bé facilitar l'accés a un nou habitatge per pèrdua d'habitatge habitual.

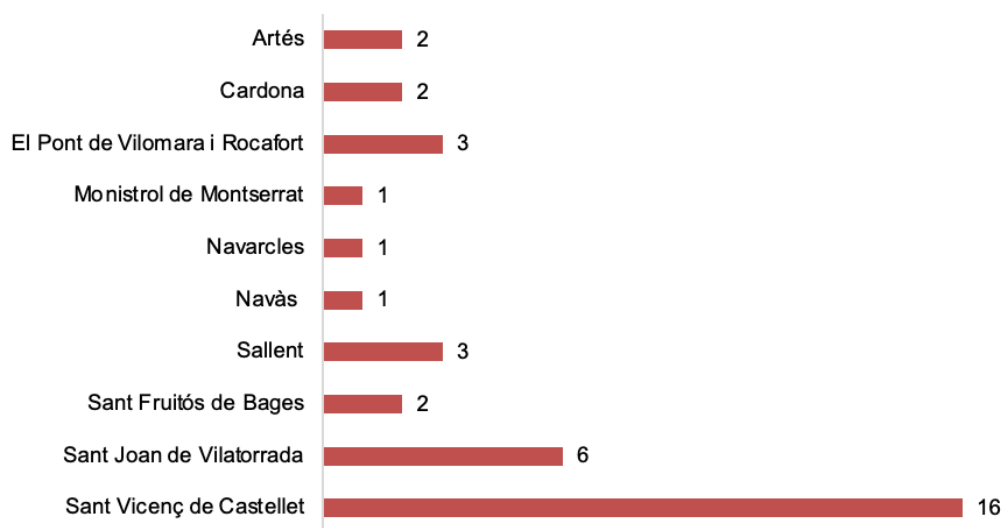
Gràfic 46. Sol·licituds de prestacions econòmiques d'especial urgència (PEEU) per tipologia. 2024

Font: Oficina de Rehabilitació i Habitatge

El Consell Comarcal del Bages, durant el 2024, ha gestionat 37 expedients, dels quals 31 són noves sol·licituds i 6 són renovacions per atendre situacions de pèrdua d'habitatge habitual i permanent. Pel que fa als PEEU sol·licitats, la major part dels nous expedients han estat per deutes en el pagament de les rendes de lloguer que, amb 24 expedients, significa un 65% de la totalitat.

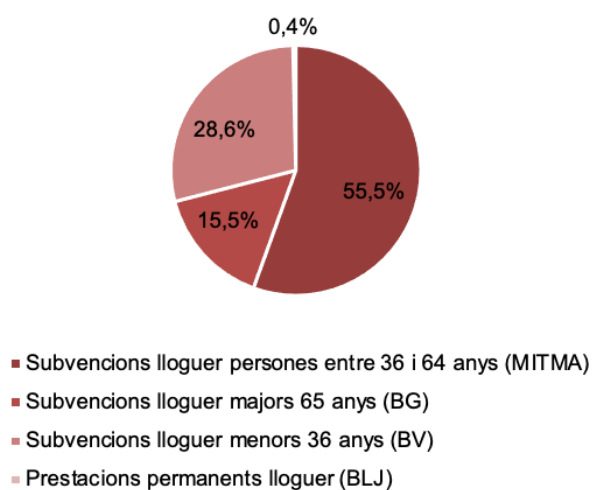
Gràfic 47. Sol·licituds de prestacions econòmiques d'especial urgència (PEEU) segons municipi. 2024

Font: Oficina de Rehabilitació i Habitatge

Pel que fa a la quantitat d'expedient de PEEU, Sant Vicenç de Castellet, amb 16, ha estat la població on s'han presentat més sol·licituds.

Gràfic 48. Nombre de tramitacions d'expedients d'ajuts per pagar el lloguer

Font: Oficina de Rehabilitació i Habitatge

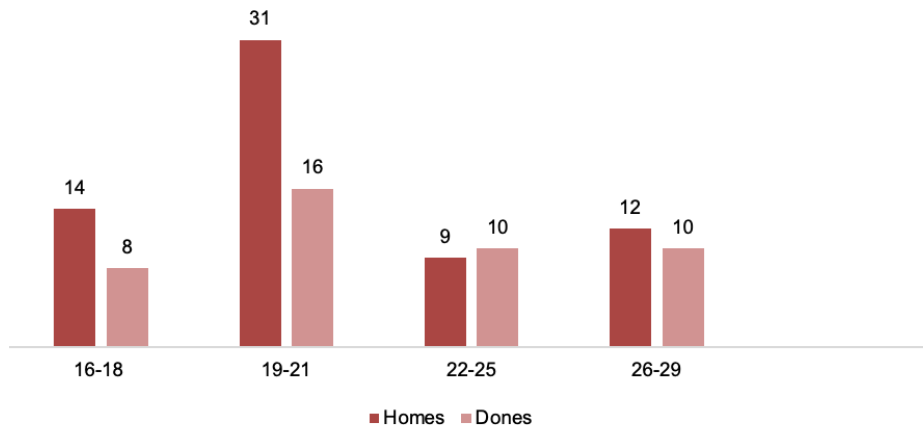
El Consell Comarcal del Bages durant el 2024 ha tramitat **1.344 expedients d'ajut per pagar el lloguer**, el 80% dels quals ha tingut una resolució favorable.

Unitat de Joventut

El total de persones ateses pel servei durant el 2024 ha estat de 325. D'aquestes, 110 amb processos d'orientació (el qual implica com a mínim que els i les joves han fet 3 tutories). D'aquestes 110 persones, 66 són homes i 44 dones i 19 disposen de la discapacitat reconeguda. D'aquestes persones, **49 han aconseguit una feina**, per tant, el **45%**. La majoria de contractacions han estat en el sector tèxtil, logístic de transport, alimentació i comerç.

Pel que fa a la franja d'edat amb més persones ateses, és la dels 19 als 21 anys.

Gràfic 49. Persones ateses pel Servei Comarcal de Joventut del Bages segons edat i sexe. 2024

Font: Unitat de Joventut

La Xarxa d'Observació

La Xarxa d'Observació, duta a terme com a complement del segon *Informe de Vulnerabilitat Social* a la comarca, proposa centrar el debat en un possible **escenari de futur** projectat a l'any 2030. Per orientar la reflexió, es plantegen tres preguntes clau:

1. Quines seran les problemàtiques principals els propers anys?
2. Quins seran els principals reptes que s'hauran d'afrontar com a servei o unitat?
3. Quins seran els col·lectius més afectats per les problemàtiques esmentades?

De la xarxa se'n desprenen les reflexions següents:

Tot i que les dades macroeconòmiques mostren certs indicis de millora, la percepció ciutadana continua sent negativa. L'escenari actual es caracteritza per un sentiment generalitzat de desesperança, compartit tant pels professionals com per la ciutadania. La comarca afronta un futur marcat per les dificultats d'accés a l'habitatge, l'augment de la pobresa i l'amenaça de la pèrdua progressiva de drets socials, davant dels discursos d'odi.

L'augment de persones que pateixen soledat no volguda, la manca d'expectatives dels joves, el col·lapse del sistema de protecció de la infància o la insuficiència de recursos en l'àmbit de salut mental, sumat a l'individualisme creixent i la debilitació de l'acció comunitària, la solidaritat i el teixit social constitueixen també factors de context rellevants que influiran decisivament en la configuració de la realitat comarcal en els propers anys.

Tot plegat es veu agreujat per les tendències demogràfiques, caracteritzades per una natalitat a la baixa i un envelliment progressiu de la població.

Davant d'aquest context, resulta **imprescindible impulsar espais que reforcin el sentit de pertinença i alimentin expectatives positives de futur**, amb l'objectiu de contrarestar la sensació de malestar que sovint transmeten els discursos socials i polítics. Això implica desenvolupar **accions transversals que promoguin la igualtat i combatin els discursos d'odi**, tot garantint la coordinació entre recursos i serveis a l'hora de donar resposta a les necessitats socials. Paral·lelament, cal fomentar projectes comunitaris, donar suport als ajuntaments i reforçar la formació i l'acompanyament dels professionals.

Per part del Consell Comarcal del Bages, s'identifiquen **diverses línies d'actuació prioritàries per frenar l'increment dels discursos d'odi**:

- Fomentar la descentralització dels serveis del Consell Comarcal del Bages als municipis, per així garantir una atenció més equitativa i propera.
- Organitzar actuacions conjuntes i transversals contra els discursos d'odi, amb una mirada que inclogui també les persones treballadores del Consell Comarcal.
- Recollir i difondre bones pràctiques i experiències i projectes d'èxit que puguin servir de model o d'inspiració per als ajuntaments.
- Millorar la coordinació entre serveis, amb l'objectiu d'optimitzar recursos i reforçar la planificació transversal.
- Difondre el Pla d'acció comunitària per a la inclusió social del Bages i oferir als municipis les activitats vinculades a la convivència i l'acció comunitària.
- Crear una aliança territorial entre els diversos agents de la comarca per combatre els discursos d'odi i protegir els drets de la ciutadania.

El gran repte és reforçar l'esperança, la cohesió comunitària i el sentit de pertinença per encarar aquests desafiaments.

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

CONSELL COMARCAL DEL BAGES
MURALLA DE SANT DOMÈNEC, 24 08241 MANRESA
TEL. 93 693 03 50 FAX 93 693 03 51
CONSELL@CCBAGES.CAT WWW.CCBAGES.CAT